PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb. postale I gruppo - Cena 40 lir

Leto XXI. Št. 166 (6144)

TRST, četrtek 15. julija 1965

Na skupni seji komisij za kmetijstvo in zunanje zadeve senata

Ministra za kmetijstvo in zunanje zadeve poročala o težavah evropskega sodelovanja

Bo razpravo o «primeru Trabucchi» predvajala televizija? - Danes zaključi z zasedanji poslanska zbornica - Senat odobril zakon o pomoči oškodovancem od neurja - Podpisana pogodba o gospodarskem sodelovanju s Poljsko

RIM, 14. — Predsednik poslanske zbornice je danes sklical skupščino načelnikov skupin, na kateri je bilo sklenjeno, da poslanska zbornica jutri zvečer zaključi z delom in bo sledila samo še skupna seja s senatom. Ponovno se bodo po predvidevanjih sestali septembra.

Predstavnik komunistične skupine Laconi je na zasedanju zahteval, da se govori o komunističnem predlogu o razpravi o zunanji politiki in sporočil, da bo to uradno zahteval ob zaključku jutrišnjega zasedanja zbornice posl. Natoli, o čemer bo poslanska zbornica morala glasovati.

Zunanjepolitična vprašanja so bila danes v ospredju razprav vlade in komisij za zunanje zadeve ter kmetijstva senata. Dopoldne so se sestali predsednik vlade Moro, podpredsednik Nenni, minister za zunanje zadeve Fanfani, minister za zaklad Colombo, minister za pravosodje Reale ter minister za industrijo in trgovino Lami Starnuti, ki so govorili o vprašanjih evropske skupnosti in o stališču vlade med razpravo v komisiji senata.

Na skupnem zasedanju komisije za kmetijstvo in komisije za zunanje zadeve senata sta poročala minister za kmetijstvo Ferrari Aggradi in minister za zunanje zadeve Fanfani. Oba ministra sta imela sicer obsežni poročili, vendar sta bila v bistvu dokaj zapeta, kar je Fanfani tudi jasno povedal, ko je govoril, da smo v razdobju mednarodnih pogajanj in je dal razumeti, da ni dobro «odkrivati kart». Prav tako je vztrajal na že sprejetih stališčih, češ da v sedanjem razdobju ni mogoče popuščati. Tako minister za kmetijstvo kot zunanji minister sta bila mnenja, da ne gre predvsem za kmetijska vprašanja in da predvideni režim za Italijo ni neugoden. V bistvu gre za francosko nasprotovanje ustanovitvi evropskega parlamenta, ki bi ga posredno volili prebivalci vseh evropskih držav.

V razpravo so posegli številni senatorji, ki so zastavili več vprašanj predvsem v zvezi s posledicami sporazumov za italijansko kmetijstvo, na kar je minister za kmetijstvo odgovoril, da so posledice pozitivne.

Nadaljujejo se razgovori in sestanki za pripravo skupne seje parlamenta, ki se bo pričela v petek in na kateri bodo razpravljali o «primeru Trabucchi». Jutri se bodo ob 11. uri sestali na skupni seji liberalni poslanci in senatorji, ki bodo določili govornike in stališče skupine. Socialistični poslanci so sklenili pooblastiti predsednika skupine Ferrija, da sprejme potrebne ukrepe. Mnogo se razpravlja o predlogih, da bi predvajali vse skupne seje poslanske zbornice in senata po televiziji, saj vlada za to debato veliko zanimanje.

Notranja komisija senata je odobrila prvih pet členov zakona o filmih in to prve štiri člene v neizpremenjenem besedilu, petega pa v novem besedilu, ki je rezultat kompromisa med štirimi vladnimi strankami. Gre za prvotno besedilo, ki je bilo sprejeto na seji vlade, kateremu pa je dodano določilo, da ne prejmejo podpore filmi, ki «na vulgaren način izkoriščajo seksualno tematiko za pridobitne špekulacije». Po seji je minister Corona izjavil, da je s tem glasovanjem premostena ovira za sprejetje zakona o filmih, ki je zelo nujen in da izključitev «sexy filmov» ne pomeni nobene novosti, saj se to načelo v praksi že dve leti izvaja.

Senat je danes odobril zakonski osnutek, ki ga je predložila vlada o izredni pomoči oškodovancem od nedeljskega neurja. Jutri bo o tem predlogu dokončno razpravljala komisija za finance in zaklad poslanske zbornice in bo postal zakon. Ukrep predvideva izdatek 13 milijard lir v letošnjem letu in nadaljno pomoč v petih letih. Minister za kmetijstvo Ferrari Aggradi je povedal, da je bila škoda zelo občutna in da so v kratkem času lahko škodo dokaj točno ocenili. Predvsem je bilo prizadeto kmetijstvo, kjer znaša škoda na napravah in zemljiščih okoli 10 milijard lir, medtem ko znaša vrednost izgubljenega pridelka okoli 45 milijard lir.

Komisija za javna dela senata je dokončno odobrila izpremembe zakona št. 167, kot jih pred tednom že odobrila poslanska zbornica. Minister za javna dela Mancini je po glasovanju izjavil, da je zadovoljen z naglo rešitvijo tega perečega vprašanja, tako da se bo zakon lahko ponovno izvajal, kar bo koristilo prizadetim, občinam in obnovitvi gradbene dejavnosti.

Včeraj so se sestali člani večinske struje PSI, ki so razpravljali o političnih in organizacijskih vprašanjih v zvezi z bližnjim kongresom stranke. Prisotni so bili razni ministri, poslanci in senatorji. Na sestanku so se strinjali s tezami, ki jih je pripravila ožja komisija in o katerih mora še govoriti komisija štiridesetih.

Zaključilo se je zasedanje centralnega odbora PSDI, na katerem so govorili številni člani vodstev. Predstavnik manjšinske skupine «socialistične koncentracije» posl. Righetti je izrazil bojazen, da se s politiko levega centra objektivno postane neobčutljiv za komunistično nevarnost. Soglasen je z združevanjem s socialisti, ki naj pomeni nedvoumen pristop socialistov k demokratičnim načelom in socialistični internacionali. Poročilo tajništva je pozitivno ocenil. Razpravo je zaključil tajnik stranke Tanassi, ki je ugotovil splošno enotnost stranke v odnosu do levega centra in politike socialistične enotnosti.

Sporočilo sindikata železničarjev CGIL o napovedani nedeljski in ponedeljski stavki je vzbudilo veliko pozornost, saj desničarski krogi ugotavljajo, da je velika večina železničarjev vpisanih v CGIL in da bo torej prav gotovo prišlo do resnih zastojev železniškega prometa. Generalno tajništvo SAUFI-CISL je sporočilo, da se stavki demokristjanski sindikat ne bo pridružil, bodo pa celotno pereče vprašanje proučili na seji centralnega odbora, ki bo v nedeljo 18. julija. Sindikat železničarjev CGIL je pojasnil, da se bo stavka prometnega osebja pričela v soboto 24. julija ob 21. uri in se bo zaključila v nedeljo ob 21. uri. Kot že pri prejšnjih stavkah, se lahko prične stavka uro prej ali kasneje, da ne bodo vlaki ustavljeni na postajah, kjer se ne more pomagati potnikom in poskrbeti za vagone in lokomotive.

V Varšavi sta podpisala ministra za zunanjo trgovino Mattarella za Italijo in Trampczynski za Poljsko sporazum o gospodarskem, tehničnem in industrijskem sodelovanju. Oba ministra sta po podpisu podčrtala, da gre za prvi tovrstni sporazum, ki odpira nove možnosti sodelovanja in poglabljanja vezi med Italijo in Poljsko.

Sporazumu posveča poljski tisk veliko pozornost in ugotavlja, da se je trgovinska izmenjava med Italijo in Poljsko v zadnjih desetih letih početvorila ter dosegla v zadnjem letu v obeh smereh vrednost 85 milijonov dolarjev. Novi sporazum odpira možnosti proizvajanja blaga in strojev za tretje države, sodelovanje gospodarskih organizacij in ustanov in sodelovanje pri znanstvenih raziskavah.

Minister Giulio Pastore je zaključil obisk v ZDA, kjer se je razgovarjal z gospodarskimi krogi o sodelovanju za napredek italijanskega Juga. V ZDA je minister podpisal osmo posojilo mednarodne banke za Blagajno za jug in se v Kaliforniji dogovoril za program sodelovanja za rešitev kmetijskih vprašanj Juga. Minister za proračun pa je v Washigtonu pričel z vrsto razgovorov o italijanskih gospodarskih vprašanjih in o gospodarskih odnosih z ZDA.

Med uradnim obiskom v Italiji je ministrski predsednik Somalije Abdirizak Hagi Hussein na tiskovni konferenci obrazložil osnovna načela zunanje politike somalske vlade. Izrazil se je za dosledno nevtralnost in sodelovanje z vsemi državami, za atomsko razorožitev in pomoč zaostalim področjem. Govoril je tudi o sporu z Etiopijo, ki pa ga je treba rešiti na miren način.

Kanadski minister za emigracijo in državljanstvo Nicolson je zaključil uradni obisk, med katerim je s podtajnikom za zunanje zadeve Storchijem govoril o izseljevanju Italijanov v Kanado.

PRVIČ V ZGODOVINI VESOLJSKIH RAZISKAV

Ob 1.45 je začel „Mariner IV" fotografirati površino Marsa

NASA je uradno sporočila, da vsi aparati delujejo v redu

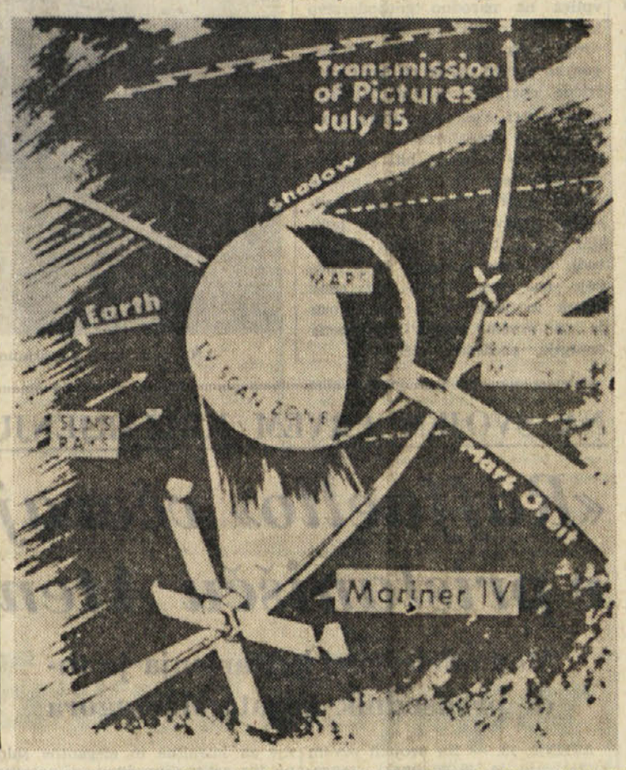

WASHINGTON, 15. — Ob 01.45 uri je NASA uradno sporočila, da je «Mariner IV.» začel fotografirati površino Marsa ter da vsi aparati delujejo v redu.

Satelit je oddaljen od Marsa 11.840 km. Njegova brzina znaša 18.400 km na uro.

Ob 2. uri se je satelit približal Marsu na 9.500 km z brzino 13.340 km na uro. «Mariner» bo začel oddajati prvo fotografijo na Zemljo ob 13.41 uri. Glede kakovosti in števila fotografij vlada še vedno negotovost.

PASADENA (Kalifornija), 14. — Ravnatelj načrta «Mariner 4» dr. William Pickering je izjavil, da bo «Mariner 4» posnel prve tri fotografije površine Marsa ob 01.20 uri. Fotografije bodo nato objavljene po 36 ali 48 urah. Toda takoj je opozoril: «Mogoče je pa, da ne bomo imeli nobene fotografije, toda tudi v tem primeru bomo zelo zadovoljni z rezultati vesoljske sonde ‚Mariner 4'.»

Medtem pa je «Mariner 4» odlično reagiral na prve impulze danes zjutraj. Na sondi je namreč zelo majhna in močna elektronska naprava, ki tehta samo 600 gramov, ki bo registrirala vse, kar bodo fotografski aparati «videli» na Marsu ter spremenila te informacije v slike in zvoke za oddajo Zemlji. Gumb, ki je «ukazal» sondi, naj aparate segreje za fotografiranje Marsa, je pritisnil neki južnoafriški znanstvenik na pomožni postaji bližu Pretorie v Južni Afriki. Postaji se ne sme nihče približati. NASA pa je nato sporočila, da je «Mariner 4» ubogal na radijski znak, ki mu je «ukazal», naj se usmeri proti Marsu. Pričakujejo, da bo šlo vse po sreči in da bo fotografski aparat posnel 21 fotografij Marsa, in sicer: rdeče nižave, za katere mislijo, da so puste; zelenovijoličaste črte, ki postanejo spomladi črni in misteriozni «kanali». «Mariner 4» potuje v vesolju že osem mesecev in je doslej opravil pol milijarde kilometrov dolgo pot.

Na postaji v Pasadeni so navzoči tudi novinarji. Minute, ki so sledile povelju iz Pretorie, so označili za «najbolj dramatične v zgodovini raziskav vesolja». Ob 10.53 so namreč elektronski možgani sonde končno sporočili po radiju, da so naprave na njej «v akciji». Novinarji pričakujejo prve fotografije jutri zvečer ali pojutrišnjem.

Znanstveniki trdijo, da na podlagi fotografij ne bo moč ugotoviti ali prebivajo na Marsu živa bitja, temveč bodo služile le za poglobitev proučevanja, ki bo odslej «manj špekulantsko». Vsekakor bodo ugotovili elemente na podlagi katerih se lahko ugotovi ali je okrog Marsa atmosfera, v kateri se lahko diha, in magnetsko polje, ki lahko zadržuje kisikove in ogljikove atome. Gre torej za zelo zapleteno in izredno zadevo.

NENADOMA V LONDONU

Včeraj je umrl Adlai Stevenson

Zadela ga je srčna kap

LONDON, 14. — Danes je umrl v Londonu Adlai Stevenson, stalni delegat ZDA pri Združenih narodih. Zadela ga je srčna kap.

Umrl je v bolnišnici Sv. Jurija. V London je prispel na poti v domovino iz Ženeve, kjer je zastopal ZDA na nekem sestanku OZN. V soboto se je sestal s predsednikom vlade Wilsonom, danes pa z zunanjim ministrom Stewartom. Kap ga je zadela, ko je odhajal v mednarodni športni klub v spremstvu svoje tajnice in nekega funkcionarja pri ameriški delegaciji OZN.

Rodil se je leta 1900 v Los Angelesu; leta 1926 je diplomiral na pravni fakulteti in postal odvetnik. V javno življenje je vstopil leta 1933 kot posebni svetovalec v departmanu za kmetijstvo, ob začetku vojne je postal asistent državnega tajnika za mornarico in v tem svojstvu potoval po Evropi. Med vojno je proučeval v Italiji vprašanje obnove, nato je postal tiskovni ataše ameriške delegacije na konferenci v San Franciscu ob ustanovitvi OZN. V letih 1946 in 1947 je bil namestnik ameriškega delegata na zasedanju generalne skupščine OZN. Leta 1952 in 1956 je bil kandidat demokratične stranke na predsedniških volitvah, toda obakrat ga je premagal Eisenhower. Leta 1960 ga je novi predsednik Kennedy imenoval za stalnega ameriškega delegata pri OZN.

Predsednik Johnson je ob Stevensonovi smrti objavil posebno poslanico ter poudaril vse najboljše lastnosti pokojnika in dodal, da bo potrebno delati več let, da bi dokončali delo, ki ga je Stevenson začel. Podobne izjave so dali tudi njegov prijatelj Robert Kennedy, ki je bil Stevensonu politično zelo blizu, nekateri senatorji, britanski zunanji minister, bivši predsednik Truman in drugi.

Razorožitvena konferenca se bo začela 27. t.m.

LONDON, 14. — Tudi v Londonu so ugodno sprejeli vest o obnovi razorožitvene konference v Ženevi. Zastopniki 18 držav se bodo sestali 27. t.m. Kot je znano je konferenca prekinila delo v lanskem septembru. Britansko delegacijo bo vodil verjetno državni minister za zunanje zadeve lord Chalfon, za ameriškega delegata je bil določen Adlai Stevenson, ki pa je danes nenadoma umrl.

V skupščini SFRJ razpravljajo o gospodarski reformi

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 14. — Odbori zveznega in gospodarskega sveta zvezne skupščine nadaljujejo s proučevanjem predlogov novih gospodarskih ukrepov, ki spadajo po oceni najmerodajnejših jugoslovanskih krogov med največje gospodarske podvige po vojni. Poslanci so tudi na današnji seji podprli osnovne cilje reforme, toda istočasno so dali vrsto pripomb in predlogov z namenom, da bi bili predlogi popolnoma v skladu z bitnimi nameni reforme.

Nekateri poslanci so postavili vprašanje upravičenosti dviga cen na svetovno stopnjo, kolikor kvaliteta blaga in uslug ne bi odgovarjala svetovni kvaliteti. V zvezi s tem je kot primer navedeno, da usluge železnic po kvaliteti ne odgovarjajo svetovnim in da za železnice ne bi smeli odobriti svetovne cene za prevoz.

Na skupni seji odborov za promet so poslanci razpravljali o osnutku priporočila, v katerem se govori o potrebi zmanjšanja izdatkov za vzdrževanje zbornic, združenj in podobnih ustanov. Po tem priporočilu bi bil zvezni izvršni svet pooblaščen kasneje predložiti skupščini določene ukrepe za zmanjšanje izdatkov.

V odboru gospodarskega sveta za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrambeno industrijo so bili mnenja, da se z novimi ukrepi položaj kmetijstva ne bo bitno izboljšal. Mnoge od predloženih cen so zadovoljive, nekatere pa so izpod proizvajalnih stroškov.

V razpravi o carinskih tarifah je prevladalo mišljenje, da bi se s carinami morala zaščititi samo opravičena proizvodnja. Zaščita carine bi se morala iz leta v leto zniževati, da bi na ta način spodbujali podjetja na znižanje proizvajalnih stroškov.

Novi gospodarski ukrepi so glavna tema razprav ne le v zvezni, temveč tudi v republiških in občinskih skupščinah in skoraj v vseh delovnih kolektivih, ki bodo v novih pogojih v kočljivem položaju. Računa se, da bo reforma prizadela okrog 30 odst. industrijskih podjetij, ki bodo morala temeljito raziskati svoje delovanje, izkoristiti do kraja svoje notranje rezerve, zmanjšati proizvajalne stroške in povečati produktivnost dela. Da bi se tem podjetjem pomagalo, namerava sindikat začeti s formiranjem posebnega sklada industrijskih podjetij, iz katerega bi se podjetjem, ki to zaslužijo, pomagalo s krediti v prehodni dobi, dokler ne prebrodijo težav. Pomoč pa bi dobila samo podjetja, ki bodo dokazala, da so sposobna rentabilno poslovati v novih pogojih, medtem ko bodo ostala podjetja likvidirana.

B. B.

Ponovni neredi v Ekvadorju

QUITO, 14. — V Ekvadorju je prišlo do novih demonstracij proti vojaški vladi, ki so po zadnjih vesteh zahtevale tri smrtne žrtve, več študentov pa je bilo ranjenih v mestu Guayaquil. Policija je zaprla številne osebe, vse šole so zaprte in proglašena je policijska ura od 21 dalje. Študenti so napovedali nove manifestacije, ki spadajo v okvir kampanje, ki jo vodi «nacionalna domoljubna fronta», ki združuje trinajst strank. Med manifestacijami študenti zahtevajo, da se preneha vojaška vlada in da se izvedejo volitve za novo civilno vlado.

PO JOHNSONOVI TISKOVNI KONFERENCI O VIETNAMU

McNamara o «novih in resnih» sklepih Harrimanov razgovor z Rudnjevom v Moskvi

«Potujoči veleposlanik» čaka na razgovor s Kosiginom - Pesimističen članek v «New York Timesu»

NEW YORK, 14. — Državni tajnik za obrambo McNamara je na današnji tiskovni konferenci potrdil namen vlade ZDA, da bo vzela v poštev tudi možnost vpoklica rezervistov in nacionalne garde pod orožje «v primeru, če bi morali ameriško vojsko v Vietnamu še nadalje okrepiti». «Nisem storil še nobenega koraka v tem smislu,» je dejal McNamara, «ker moram prej določiti število vojakov in obseg potrebne vojaške opreme.»

Danes bo v ta namen McNamara odpotoval v Vietnam in spremljala ga bosta novi ameriški veleposlanik v Sajgonu Cabot Lodge ter general E. Wheeler, ki je predsednik koordinacijskega odbora vseh treh vrst vojske. McNamara je poudaril, da je predvsem namen njegovega potovanja določiti, katere «nove in resne odločitve morajo ZDA sprejeti v Južnovzhodni Aziji.» Izjavil je nato, da prihaja v poštev tudi možnost podaljšanja vojaškega roka za tiste vojake, ki so že pod orožjem. Dodal je, da se pričakuje povečanje vojaških operacij, kajti «komunisti imajo v Južnem Vietnamu enote, ki še niso vstopile v borbo. Povedal je, da ima osvobodilna vojska sedaj 65.000 mož, ki sodelujejo v vojni in več kot sto tisoč «priložnostnih borcev».

Pred tiskovno konferenco se je McNamara udeležil sestanka v Pentagonu, kjer je povedal, da bo zahteval nove kredite za vojno v Vietnamu, ko se bo vrnil v ZDA. Na sami tiskovni konferenci pa je dejal, da bo «skoro gotovo» zahteval nove kredite, češ da morajo ZDA spremeniti svojo taktiko spričo «večjih napadov». Končno je izjavil, da so znašali izdatki za vojsko v zadnjem finančnem letu, ki se je končalo l. t. m., okrog tri milijarde in 70 milijonov dolarjev manj kot prejšnje leto, kljub večjim vojaškim operacijam v Vietnamu.

Pred senatno komisijo za zunanje zadeve so danes zaslišali prve osebnosti, ki so bile povabljene, da sodelujejo pri anketi, ki jo je pred nekaj tedni začel senator Fulbright o vojni v Vietnamu z namenom, da bi ugotovil «okoliščine ameriške intervencije in njene posledice za ugled ZDA v Južni Ameriki.» Danes so dali izjave: državni podtajnik Thomas Mann in namestnik tajnika za obrambo Cyrus Vance. Komisija dela za zaprtimi vrati.

Iz Moskve poročajo, da «potujoči veleposlanik» Averell Harriman, ki je prišel v ponedeljek v Moskvo, dopoldne ni imel še nobenega sestanka s sovjetskimi voditelji, čeprav je tako željo izrazil. Zvečer pa je bil na sprejemu pri francoskem veleposlaniku v Moskvi ter imel kratek razgovor s podpredsednikom sovjetske vlade Konstantinom Rudnjevom, ki je predsednik državne komisije za znanstvene raziskave. Dan njegovega odhoda iz Moskve še ni določen, ker je možno, da bo ostal v Sovjetski zvezi tudi po 20. juliju t. l., ker sovjetski voditelji baje ne kažejo velike vneme, da bi se z njim sestali. Kljub temu pa se v diplomatskih krogih trdi, da ga bo sprejel verjetno Kosigin.

McNamara je dejal tudi, da se bodo skladišča modernih bomb visokega potenciala povečala za tisoč odstotkov v primerjavi z letom 1961, število helikopterjev pa za 50 odstotkov.

Predsednik Johnson je imel sinoči daljši razgovor s Cabotom Lodgeom pred njegovim odhodom v Sajgon o položaju v Vietnamu. Lodge je izjavil, da njegov mandat ni časovno omejen in poudaril, da je imel vedno dobre odnose z raznimi političnimi skupinami v Vietnamu ter da bo sedaj te odnose obnovil, ko bo tudi uradno prevzel veleposlaništvo. Glede včerajšnjih Johnsonovih izjav piše «New York Times», da «se nahajamo pred novimi in hudimi odločitvami v Vietnamu», da gre za važen razvoj ameriške zgodovine, kajti v Vietnamu ne gre za kratkoročno ekspedicijo, temveč za vojno, ki bo trajala več let.» «ZDA ne bodo morale bežati iz Vietnama kot Francozi, ki niso imeli letalskih in pomorskih enot in tistega materiala, ki ga imajo ZDA v neomejenih količinah. Vendar pa je norost pošiljati ameriške čete proti gverilcem, daleč v tropsko džunglo, medtem ko je v Sajgonu na oblasti vedno kaka nestalna vlada in južnovietnamski vojaški poveljniki so malo vredni. ZDA imajo možnost razširiti vojno na Severni Vietnam ob možni neposredni intervenciji Kitajske, da ne govorimo o Sovjetski zvezi. Po drugi strani pa obstaja tudi možnost, da se v tem trenutku ZDA umaknejo. Najbolje pa bi bilo, če bi se utrdili na nekaterih točkah ob obali in uporabili svojo ogromno letalsko in pomorsko premoč v obrambne namene.»

Danes se je vrnil v London iz Hanoja Harold Davies, ki je o rezultatih svojih razgovorov z zastopniki patriotične fronte Severnega Vietnama poročal predsedniku vlade Wilsonu in zunanjemu ministru Stewartu. Ob prihodu ni hotel dati nobenih izjav, toda po nekaterih nepotrjenih vesteh, se je tik pred odhodom razgovarjal v Hanoju tudi s predsednikom Hočiminhom. Pričakujejo, da bo o tem povedal kaj več predsednik Wilson jutri v poslanski zbornici ali pa prihodnji teden med razpravo o zunanji politiki.

Proslava francoskega nacionalnega praznika

PARIZ, 14. — Danes so na obletnico zavzetja Bastilije svečano proslavili francoski narodni praznik, za katerega je vladalo še posebno zanimanje, ker se je govorilo, da bo v vojaški paradi tudi nova francoska atomska bomba. Zato je paradi prisostvovalo kljub neurju velika množica ljudi. Atomske bombe niso pokazali, vendar pa so v paradi sodelovali novi raketni oddelki francoske vojske in so letela letala, ki bodo lahko nosila francosko bombo A.

Grška politična kriza

Atene, 14. — Grška politična kriza se še ni zaključila, ker kralj še ni podpisal dekreta o odstavitvi obrambnega ministra, ki se je uprl zahtevam vlade in svoje stranke, da odstrani iz vojske fašistične elemente. Prišlo je tudi do neuspešne vojaške zarote. Vendar ka. že, da se je kralj na pritisk vlade vdal in da se nadaljuje spor samo o nasledniku obrambnega ministra. Ministrski predsednik namerava sam prevzeti ta resor, kralj pa zahteva, da ministra sporazumno določijo.

Pozdravna brzojavka Kosigina Boumediennu

MOSKVA, 14. — Ministrski predsednik Kosigin je poslal pozdravno brzojavko Boumediennu ob njegovem imenovanju za predsednika vlade Ljudske demokratične alžirske republike. V telegramu mu želi uspešno delo v korist alžirskega prebivalstva, ki je izbralo pot izgradnje socializma ter izraža željo, da se bodo v bodoče odnosi med SZ in Alžirom razvijali v ozračju razumevanja.

BOGALUSA, (Louisiana — ZDA), 14. — Do novih rasističnih izgredov je prišlo med manifestacijo tristo črncev, ki so se v povorki odpravili pred županstvo in zahtevali, da se preneha z rasno diskriminacijo.

Svetovni kongres za mir

HELSINKI, 14. — Na svetovnem kongresu za mir je kitajski delegat ostro napadel sovjetskega pisatelja Ilijo Ehrenburga, češ da stalno predlaga dodatke in spremembe, «ki Kitajcem niso všeč». Te predloge je namreč kongres sprejel. Ehrenburg je odgovoril: «Nismo desetletni otroci». Kitajske predloge pa so podpirali samo Albanija, Indonezija in del japonske delegacije. Kitajski delegat je zagrozil, da bo govoril tri dni in tri noči, če bo potrebno. Tedaj so številni delegati zapustili dvorano, drugi pa so začeli dremati.

DANES

Na skupnem zasedanju komisije za zunanje zadeve senata in komisije za kmetijstvo poslanske zbornice sta ministra Fanfani in Ferrari Aggradi poročala o sedanji evropski krizi po navodilih ministrskega predsednika in drugih članov vlade, ki so se predhodno sestali. Njune izjave so bile dokaj meglene, ker so «pogajanja še v teku». Vse kaže, da italijanska vlada čaka na končna stališča ostalih evropskih vlad odnosno, da v Franciji prevladajo gospodarski interesi. Zato sta ministra postavila v ospredje politična vprašanja.

V Varšavi sta poljski in italijanski minister za zunanjo trgovino podpisala pogodbo o gospodarskem sodelovanju, kateri pripisujejo v obeh državah velik pomen, saj gre za prvo tovrstno pogodbo med Italijo in eno vzhodnih držav, ki omogoča industrijsko sodelovanje tudi s tretjimi državami.

O «novih in hudih» ukrepih v Vietnamu je včeraj govoril na tiskovni konferenci po Johnsonu tudi tajnik za obrambo McNamara ter omenil možnost vpoklica rezervistov. Nekateri poročevalci že omenjajo, da gre za vpoklic 250.000 vojakov in pripadnikov nacionalne garde. Dokončno bodo določili te ukrepe, ko se bosta McNamara in Cabot Lodge vrnila iz Sajgona. Medtem pa so začeli v Hanoju organizirati prostovoljne mladinske brigade, za katere se je za borbo proti ameriškim napadalcem prijavilo doslej že 10.000 mladincev in mladink. Hkrati se je vrnil iz Hanoja Wilsonov odposlanec Davies, ki je včeraj o svojih razgovorih poročal Wilsonu, medtem ko za javnost ni dal nobene izjave. Zdi se da njegovi razgovori niso bili brezuspešni, zlasti če je res, da se je sestal tudi s Hočiminhom, čeprav ta vest ni bila potrjena.

V Londonu je umrl bivši kandidat za predsednika ZDA in sedanji stalni delegat pri OZN Adlai Stevenson. Vest je pretresla ves svet, ker je bil pokojnik poleg predsednika Johnsona najmočnejša ameriška politična osebnost.

Danes ob eni uri in tri četrt po polnoči je bilo uradno sporočeno, da je «Mariner IV.», ki že osem mesecev leti v vesolju, začel fotografirati površino Marsa. To je brez dvoma zelo velik dogodek v zgodovini vesoljskih raziskav.

VOJNA V VIETNAMU

Brigade prostovoljcev v Hanoju Akcije osvobodilne vojske

Včeraj se je izkrcalo še 2.900 ameriških vojakov - Osvobodilni vojski bo pošiljala pomoč tudi Severna Koreja

SAJGON, 14. — V Južnem Vietnamu je bil danes izredno vroč dan. Enote osvobodilne vojske so že zgodaj zjutraj napadle sajgonske položaje 32 kilometrov jugovzhodno od Dananga in vladna vojska je zgubila 26 mož, medtem ko gverilci nimesecih izločile iz borbe 5.000 vojakov, v katerih je bilo 278 Američanov. Gverilci so se polastili 300 raznih orožij, treh topov in sestrelili 15 letal. Poveljstvo osvobodilne fronte pa je sporočilo, da so njene enote uničile bataljon sajgonske vojske, kateremu je poveljeval 8. t. m. neki ameriški častnik. Bitka je trajala samo 20 minut. Ubitih je bilo 200 vladnih vojakov, 64 pa so jih ujeli, štirje ameriški vojaki so bili ubiti, med njimi tudi poveljnik. Gverilci so zaplenili precej orožja.

so imeli nobenih izgub. Hkrati pa so ameriška letala prav tako zjutraj bombardirala neko radarsko postajo, 12 kilometrov severno od 17. vzporednika. Dalje: osvobodilna vojska je s topovi obstreljevala glavno mesto pokrajine Dak Sud blizu laoške meje, kjer je že prej osvobodila dve večji mesti.

Prav tako je napadla letalsko oporišče v Bien Hoa, ki leži okrog 20 kilometrov daleč od Sajgona, in sicer prav tedaj, ko bi morala pristati letala z 2.900 ameriškimi vojaki prve pehotne divizije, ki so zaradi tega pristali z zamudo.

Ameriško vojaško poveljstvo je sporočilo, da je bilo prejšnji teden ubitih 30 ameriških vojakov, 50 je bilo ranjenih in trije izgubljeni ter da so to doslej najhujše ameriške izgube v Vietnamu. Severnovietnamski tisk pa je sporočil, da so osvobodilne čete v zadnjih šestih

Pozneje so iz ameriškega poveljstva sporočili, da je 39 ameriških letal bombardiralo v Severnem Vietnamu vojaške naprave, ki ležijo 200 kilometrov severovzhodno od Hanoja in 120 kilometrov od kitajske meje. V petnajstih dneh so te naprave že tretjič bombardirali in odvrgli nanje 30 ton bomb ter uničili 20 poslopij. Druga ameriška letala pa so bombardirala radarsko postajo 45 km severovzhodno od Vinha. Proti položajem severnovietnamske vojske pa sta letalstvi ZDA in Južnega Vietnama v zadnjih 24 urah opravili 252 poletov ter po njihovih poročilih ubili 70 borcev in uničili 250 strateških naprav.

Predstavnik ameriškega poveljstva je zanikal vest, da so enote osvobodilne vojske obstreljevale s topovi Bien Hoa in dejal, da je šlo za neke vaje neke sajgonske enote. Predstavnik sajgonske vojske pa je dejal, da je bilo prejšnji teden ubitih 741 gverilcev, 172 pa ujetih. Sajgonska vlada bi hotela, da bi ameriška letala bombardirala tudi pregrade sistema za namakanje na rižnih poljih v Severnem Vietnamu, kar bi «preprečilo žetev in prisililo Severni Vietnam na pogajanja, tako da bi zato ZDA lahko ponudile riž».

Iz Pekinga poročajo, da zahodni opazovalci sklepajo na podlagi govorov predsednika kitajskega parlamenta in podpredsednika severnovietnamske vlade, da je bil sklenjen med Kitajsko in Severnim Vietnamom «totalni sporazum». Severnovietnamsko delegacijo je sprejel danes predsednik kitajske vlade Čuenlaj.

Iz Hong Konga pa poročajo, da bo Severna Koreja pošiljala osvobodilni vojski orožje, material in vojake, in sicer v isti količini kot pošilja Južna Koreja pomoč Južnemu Vietnamu, t.j. celo divizijo ali pa cel korpus. Izjavo v tem smislu je dal prvi podpredsednik severnokorejske vlade.

2.900 ameriških vojakov, ki so se danes izkrcali, se bo pridružilo 3.500 ameriškim padalcem in 800 avstralskim vojakom, ki branijo oporišče Bien Hoa, ki je takoj za Danangom največje oporišče. Pred dvema dnevoma se je izkrcalo tisoč ameriških vojakov prve pehotne divizije v zalivu Cam Ranh.

V Hanoju je uradna tiskovna agencija sporočila, da se je že 10 tisoč mladincev in mladink prijavilo za vstop v «brigade mladih prostovoljcev za borbo proti ameriškim napadalcem in za rešitev domovine». Agencija poudarja, da se vstopanje v brigade z navdušenjem nadaljuje. V nekem predmestju Hanoja so vstopili v brigade prostovoljcev skoraj vsi mladinci.

O energetskih virih v nekaterih državah

Vprašanje energetskih virov je v vsaki državi danes vedno bolj pereče. Kako je v tem pogledu v Zahodni Nemčiji, je pred nedavnim v Inštitutu za električno gospodarstvo v Ljubljani predaval prof. dr. Blömer z Energetsko - gospodarskega inštituta kölnske univerze. Predaval je o vprašanjih, ki se porajajo v Zahodni Nemčiji, vendar je tema predavanja važna tudi za druge evropske države.

Energetski problemi v Zahodni Nemčiji so vsak dan pomembnejši. Gre tako za razvoj energetskega gospodarstva sploh kot za politiko, ki jo vlada vodi glede na energetsko gospodarstvo. Oboje je med seboj ozko povezano, kajti politika mora slediti energetskemu gospodarstvu, energetskega gospodarstva pa ni mogoče ločiti od politike.

Za razvoj so važni trije elementi: prvič naraščanje energetskih potreb, drugič struktura energije in tretjič odvisnost od uvoza. Energetske potrebe, preračunane na enote črnega premoga, so se v Zahodni Nemčiji zvišale od 125 milijonov ton leta 1959 na 260 milijonov ton letos. Leta 1957 bodo te potrebe narastle na 340 milijonov ton. Poraba mineralnega olja je leta 1960 predstavljala vsega 5 odst., lani pa že 37 odst. v strukturi energije. Istočasno je poraba črnega premoga padla od 73 odst. na 46 odst. Zahodna Nemčija je bila doslej izvoznik energije, posebno premoga. Sicer izvoz zdaj še obstaja, vendar se je istočasno zelo zvišal uvoz. Tako danes uvoz zavzema že 40 odst. vseh zahodnonemških energetskih virov. Če odštejemo izvoz, na katerega je lani odpadlo 14 odst., znaša pasivni saldo 26 odst.

Bistvena sprememba je nastala tudi glede na obravnavanje energije kot celote. Svoj čas so obravnavali ločeno elektriko in plin kot vir energije, na drugi strani pa premog in nafto kot vir toplote. Danes se vsi viri energije obravnavajo skupno. Močan konkurenčni boj pa se razvija med vrstami energije posebno še odkar sta se pojavila kot močan činitelj na energetskem trgu zemeljski plin in jedrska energija. Pri tem pa se je pojavil nov element: negotovost. Vodo kot vir energije smo vsi poznali in jo lahko ocenili. To velja tudi za premog. Premalo pa poznamo in zato ne moremo z enako gotovostjo oceniti nafto in zemeljski plin.

Vse to je zahtevalo poseg vlade v energetsko politiko. Predvsem je zaščitila rudnike črnega premoga ter dala olajšave za prevoz po železnici. Toda Zahodna Nemčija je izvozna država, in to takoj za ZDA druga največja na svetu. Zato mora imeti njeno blago nizke cene. Zaščita črnega premoga na eni in nizke cene na drugi strani pa postajajo nezdružljivi. Vrh tega Zahodna Nemčija glede na energetsko politiko ni samostojna, ker je članica Montanske unije in Skupnega evropskega trga. Cena nemškega črnega premoga znaša 15 do 16 dolarjev za tono, ameriški premog je možno dobiti za 13 do 14 dolarjev za tono. Edino porurski premog, primeren za koksiranje, bo lahko zdržal konkurenco. Tako računajo, da bo proizvodnja črnega premoga padla od sedanjih letnih 140 milijonov na 85 milijonov ton leta 1975. Danes rešujejo črni premog tudi obdavčitve gorilnega olja, toda vsi so si na jasnem, da bo cena olja v prihodnje nižja kot cene črnega premoga. Premogovniki se za zdaj držijo številke 140 milijonov ton letno kot nekaj nedotakljivega, ker menijo, da bo začela ta številka hitro drseti navzdol, če bi popustili. Potem ne vedo, kje se bodo ustavili. Toda ta problem je bolj psihološkega značaja kot gospodarskega. Važnejše je dejstvo, da je Zahodna Nemčija s svojim centralnim položajem zelo eksponirana, zato si po mnenju nekaterih strokovnjakov ne bi smela dovoliti odvisnosti od uvoza glede na energetske vire. Uvoz bi bil prevelik luksus. Drugi pa ne iščejo momenta varnosti toliko v zagotovitvi količin kot v zagotovitvi cen.

Upoštevati je treba tudi, da imajo države Skupnega evropskega trga različne interese. Tako vodi Italija, Francija in Zahodna Nemčija različno politiko. Francija je glede na energetske vire izrazito protekcionistična, zato subvencionira proizvodnjo črnega premoga. Zahodna Nemčija vodi liberalno gospodarsko politiko. V Franciji imajo planiranje, v Nemčiji je prosto tržno gospodarstvo. Zato je težko doseči kompromisno rešitev. Italija uvaža premog in nafto, za kar izdaja blizu milijardo dolarjev letno.

Kar se tiče rjavega premoga in lignita, prihaja v Nemčiji v poštev samo dnevni kop. Dnevni kop gre tako daleč, da odstranijo zgornjo plast zemlje tudi do globine 250 m. Ker se cena za tono gibije okoli 2 dolarja, za zdaj ni nevarnosti za zmanjšanje proizvodnje rjavega premoga. Vplinjevanje premoga se ni obneslo. Danes porabijo za vplinjevanje okoli milijon ton premoga, toda to gre nazaj, ker se je vplinjevanje pokazalo kot predrago.

Predmet pričakovanja so novi nosilci energije: zemeljski plin in jedrska energija. V Zahodni Nemčiji intenzivno raziskujejo nahajališča zemeljskega plina. Uspehi niso majhni. Zaloge so ocenili na 200 milijard kubičnih metrov. Na Nizozemskem so našli še večja nahajališča, ki bodo na razpolago tudi Zahodni Nemčiji. Zanimanje za saharski plin je zaradi tega precej popustilo. Težave pa so glede na urejevanje lastniških odnosov. Nemške družbe so lastnice polj v Nemčiji, razdelilno omrežje je last plinarn. Premogarstvo se na drugi strani boji konkurence plina, samo pa je lastnik porurskega plinovoda. Vendar srditost borbe ponehuje in kaže, da bodo končno vsi splavali na površino.

Kar se tiče jedrske energije, so izdelali tri projekte s skupno močjo 250 MW. Elektrarne bodo zgrajene v prihodnjih letih, gre pa še vedno za poskuse. Cena za kWh bo znašala okoli 4,2 pf., to je nekaj nad 1 dolarski cent. Toda ta cena je posledica raznih ugodnosti kakor je nizka obrestna mera, podpore itd. Računa se, da bo cena konec desetletja konkurenčna klasičnim termoelektrarnam, vendar bo prispevek jedrskih elektrarn vse do leta 1975 v Zahodni Nemčiji še skromen.

Na koncu se je predavatelj dotaknil važnosti cene energije za narodno gospodarstvo. Postavlja se vprašanje, ali si narodno gospodarstvo lahko privošči vzdrževanje domačih virov, če so dražji kot uvoženi. Na to vprašanje ni mogoče takoj odgovoriti z da ali ne. Če je energija dražja, narodno gospodarstvo še ne bo propadlo, toda v nobenem primeru ni mogoče podcenjevati cene in vloge energije. Važna je predvsem cena pri potrošniku. Po dosedanjih podatkih odpade v Zahodni Nemčiji okoli 60 odst. stroškov za energijo na elektriko in bencin ter nafto. Cena goriva ni tolikega vpliva na narodno gospodarstvo kot cena električne energije, na drugi strani pa vendar tudi pogonsko gorivo vpliva na ceno električne energije. Šestina stroškov odpade pri električni energiji na prenos ter transformacijo in razdelitev. To ne more biti podvrženo obdavčenju in s tem gospodarski politiki, pač pa sta podvrženi obdavčenju in s tem politiki olje in bencin. Ugotovljeno je tudi, da cene energije bolj vplivajo na gospodarstvo kot cene železa in jekla. Tudi pri izvozu je na prvem mestu vpliv cene energije, predvsem električne.

Smrt agronoma Russella

LONDON, 14. — Sir John Russell, ena izmed največjih svetovnih avtoritet na področju kmetijstva, je umrl blizu Londona v starosti 92 let. Bil je eden glavnih strokovnjakov na svetu za agronomijo. Leta 1942 je odšel v SZ, da bi sovjetskim tehnikom svetoval, kako naj na najboljši način narede zopet rodovitne tiste predele po katerih so Sovjeti izvajali taktiko «požgane zemlje» pred napredovanjem nacistične vojske.

NA POTI PO SLOVENIJI

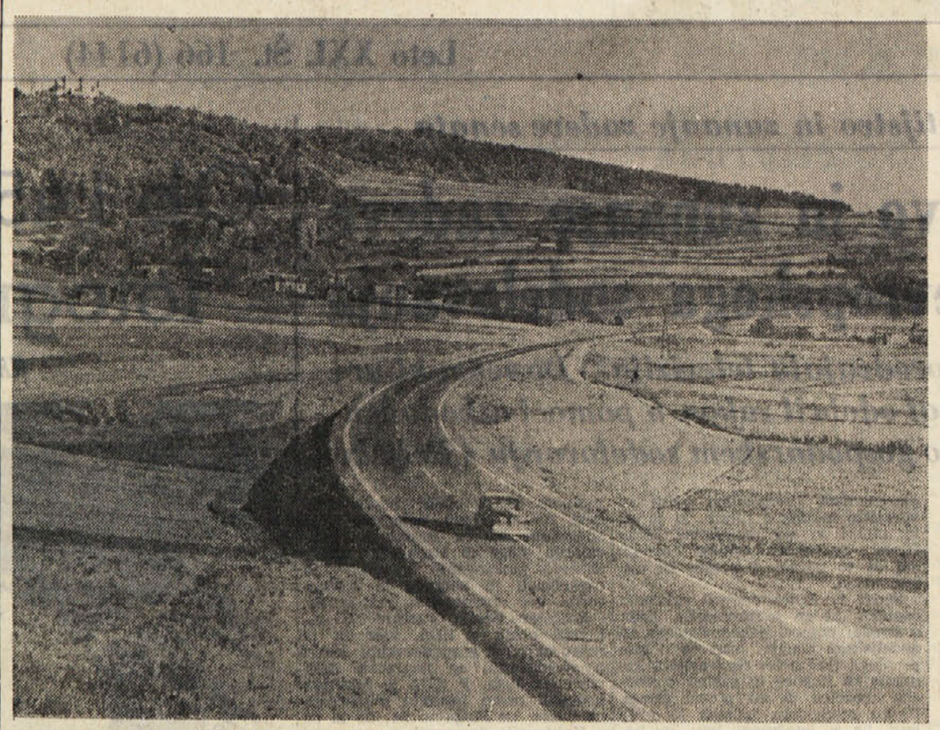

Na cesti med Ljubljano in Zagrebom se ves čas odpirajo prelepe pokrajinske slike.

NA SVOJEM PRVEM KRIŽARJENJU

«Raffaello» včeraj v pristanišču Aten

Med udeleženci križarjenja je tudi predsednik senata Merzagora

ATENE, 13. — Na svojem prvem križarjenju je 46.000-tonski transatlantik «Raffaello» včeraj v prvih popoldanskih urah priplul v Faleron. Vse ladje v pristanišču so ga slovesno pozdravile. «Raffaello» je bil v zastavah. Prejšnja postanka sta bila v Cannesu in na Malti. Na ladji je 1200 udeležencev križarjenja, med katerimi so tudi: predsednik senata Cesare Merzagora, generalni ravnatelj RAI-TV Ettore Bernabei, baritonist Gino Bechi, ter skupina direktorjev italijanskih in drugih listov. Italijanski veleposlanik v Atenah Mario Conti je takoj opravil obisk na transatlantiku.

Udeleženci križarjenja so izstopili ter odšli na izlete na Akropolo, na rt Sunion in v Argolido.

Na gala večerji so se poleg italijanskih oblastnikov zbrali predsednik grškega parlamenta Georgios Atanassiades-Novas, grški zunanji minister Stavros Costopulos, ministra za javna dela in za finance Coutas in Mitsotakih ter župan Pireja. Grške predstavnike oblasti je na ladji sprejel namestnik generalnega ravnatelja plovne družbe «Italia» dr. Mario Donini ter poveljnik Oscar Ribari. Povabljenci so izrazili svoje občudovanje za imenitne in elegantne salone ter za vso ureditev za potnike. Ob koncu večerje je dr. Donini navzoče pozdravil v imenu družbe ter dejal, da je tradicija novih transatlantikov, da napravijo najprej križarjenje po Sredozemskem morju, preden odplujejo na prvo pot čez ocean. Dr. Donini je izrazil veselje, da lahko tisočletni pomorski izkušenosti grškega ljudstva pokaže najbolj moderno realizacijo italijanskega brodarstva, ladjo «Raffaello», ki se pripravlja, da poveže — skupaj z «Michelangelom» — italijanska pristanišča s severnoameriškimi pristanišči. Namestnik ravnatelja družbe je še spomnil, da je neka druga ladja družbe, «Cristoforo Colombo», pred kratkim pričela svoje redne postanke v Pireju na svoji poti iz Italije v Severno Ameriko. S tem se bo okrepil tudi tok turistov med Grčijo in Italijo.

«Raffaello» je opolnoči odplul iz Falerona proti Neaplju.

NA FILIPINIH IN KITAJSKEM MORJU

Že 37 smrtnih žrtev tajfuna «Freda»

Velikanske materialne škode še ni mogoče oceniti

MANILA, 14. — Prva bilanca pustošenja tajfuna «Freda» navaja že 37 smrtnih žrtev. Tajfun je včerajšnjo noč divjal nad Filipini in sedaj nadaljuje svojo uničujočo pot po Kitajskem morju. «Freda» je povzročila hude poplave in usade zlasti v južnofilipinski pokrajini Kotaato, kjer so narasle reke prestopile bregove in poplavile naselbine.

Škoda je ogromna. Natančno jo bo mogoče oceniti potem, ko bodo spet vzpostavljene zveze z opustošenimi predeli.

Biggs še vedno v prostosti

LONDON, 14. — Policija je sedaj že prepričana, da je ena izmed dveh jetniških uniform, ki so jih včeraj našli blizu Tauntona, pripadala ubežniku Ronaldu Biggsu, enemu izmed roparjev v znanem napadu na poštni vlak v Cedding-tonu. Kot je znano, je Biggs skoraj pred enim tednom pobegnil iz zapora v Wandesworthu. V nekem žepu so preiskovalci našli pismo Biggsu, ki ga je poslal laburistični poslanec Marcus Lipton. Ko so časnikarji spraševali Liptona v zvezi s tem pismom, je izjavil, da prejema mnogo pisem od zapornikov in da je tudi na mnoga od teh pisem odgovoril. Dejal je da je tudi možno, da je pisal Biggsu, vendar pa se tega ne spominja.

Policija ne ve, kaj narediti. To, da je bila uniforma Biggsa najdena v eni izmed zahodnih grofij, še ne pomeni, da je on zagotovo tam skrit. Tisti dve uniformi je lahko kdo odvrgel blizu Tauntona zato, da bi policijo spravil na napačno sled. Mnogi preiskovalci so mnenja, da je Biggs še vedno v Londonu, ker ni imel po begu časa, da bi se daleč oddaljil, ne da bi ga opazili policaji, ki so bili takoj alarmirani. Biggs pa je tudi zelo visok, ima skoraj 1.90 m in ne more hoditi po cestah, ne da bi ga takoj opazili in spoznali tisti, ki ga iščejo.

Dve hudi prometni nesreči v Indoneziji

DJAKARTA, 14. — Trinajst oseb se je ubilo in 31 jih je bilo ranjenih, ko je kamion, s katerim so se peljale, zletel v neki prepad. Ta nesreča se je zgodila na otoku Flores.

Agencija Antara pa poroča tudi, da so štiri osebe izgubile življenje — med temi sta dva policijska častnika — ko sta se v bližini Bandunga zaletela policijski jeep in ter neki vojaški kamion.

BOLOGNA, 14. — Dva brata v starosti 46 in 60 let sta preteklo noč potovala z avtomobilom čez Apenine proti Bologni. Njun avto je na nekem mestu zletel s ceste v prepad in brata sta se ubila. Nesrečo so ljudje opazili šele danes zjutraj, ni pa bilo mogoče ugotoviti vzrokov zanjo.

Papeževe besede o avtoriteti v Cerkvi

VATIKAN, 14. — Papež Pavel VI. je imel danes na generalni avdienci govor, ki bo gotovo imel vsaj v cerkvenih krogih mnogo odmeva. Govoril je namreč o problemu pastoralne avtoritete v Cerkvi.

«Danes, je dejal med drugim Pavel VI., vsi vedo, kako je to duševno stanje, ki nasprotuje načelu avtoritete, zelo razširjeno ne samo v sedanji družbi, temveč se kaže tudi na različnih področjih samega katoliškega življenja. Iz pokorščine, to se pravi, iz prisrčnega in praktičnega priznanja oblasti, se vedno ustvarja vprašanje, kot da je pokorščina v nasprotju z razvojem človeške osebe, kot da je nevredna svobodnih zrelih in odraslih, kot metodično pogrešena, skoraj kakor da ustvarja slabotne in pasivne duhove te v modernih časih nadaljuje preživele kriterije socialnih odnosov.» In tako mnogi mislijo, da so lahko tudi odlični ali vsaj dobri katoličani, tudi če si lastijo absolutno avtonomijo duha in dejanja in se odtegujejo vsakršnemu pozitivnemu odnosu ne samo do pokorščine temveč tudi do spoštovanja in povezave s tistimi, ki imajo v Cerkvi funkcije odgovornosti in vodstva. Potem, ko je še papež dejal, da bi lahko o teh stvareh na dolgo govoril, je dejal, da ne namerava govoriti grenkih in polemičnih besed, kakor tudi ne namerava delati apologije avtoriteti.

Ob ugotavljanju vzrokov za nesrečo kanadskega letala

VANCOUER, 14. — Neka zavarovalna družba je sporočila, da sta se dva potnika z letala družbe «Canadian Pacific Airlines», ki je pretekli teden treščilo na tla, potem ko je v zraku eksplodiralo, pred odhodom zavarovala za življenje. Eden on njiju, star 40 let, poročen in oče deklice in bivši igralec, je bil že dvakrat obsojen, ker je vodil igralnico; sedaj pa je bil brezposeln. Pred odhodom se je zavaroval v korist žene za 125 tisoč dolarjev (okrog 77 in pol milijona lir).

Preiskovalna komisija, ki preučuje vzroke nesreče, katera je zahtevala življenje 52 oseb, pa je izjavila, da se ne zdi, da bi nesrečo povzročil kak eksplozivni aparat, temveč neke eksplozivne kisline, ki so uhajale v letalu.

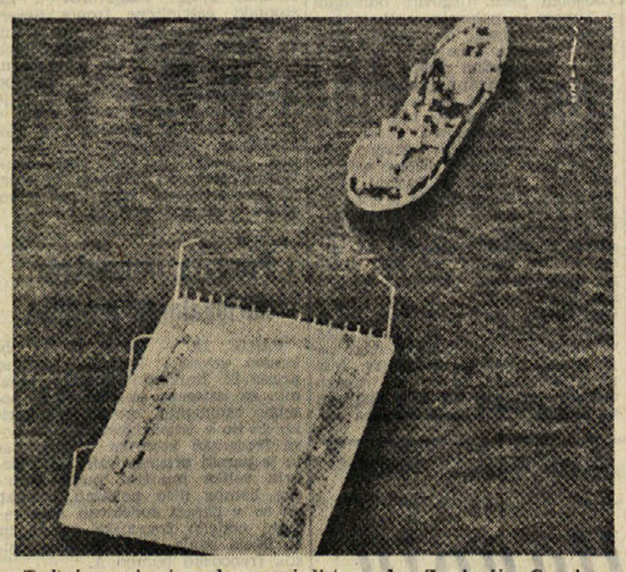

Tudi jezera imajo vedno manj čisto vodo. Z obrežja Comskega jezera je odšlo precej turistov prav zaradi onečiščene vode. V Villa d'Este di Cernobbio pa se je pojavil svojevrstni plavalni bazen, kakršnega gotovo ni nikjer drugje v Evropi. Bazen na jezeru je dolg 25 in širok 10 m. Globina se spreminja od 1 do 4 m. V bazenu je prostora za 400 oseb.

Dvojna mera

Pod naslovom Dvojna mera piše celovški Slovenski vestnik v svoji zadnji številki:

Politiko dvojne mere koroški Slovenci občutimo tudi v drugi polovici dvajsetega stoletja. Najbolj jo občutimo v odnosih države do naših prizadevanj, da bi odpravili gospodarsko zaostalost južne Koroške in da bi se ustavilo odseljevanje domačega avtohtonega prebivalstva v tujino. V procesu «preseljevanja» prebivalstva iz kmetijstva v poklice industrije in trgovine, ki se je začel po drugi svetovni vojni skladno z razvojem pomena industrije in trgovine, po naših krajih neprestano primanjkuje delovnih mest za naše podeželsko prebivalstvo, ki ne more več ostati v kmetijskem poklicu in ki zaradi tega išče zaposlitve na drugih področjih gospodarstva. Možnosti za to zaposlitev pa je po naših krajih vse premalo.

Od 29.538 prebivalcev, kar se jih je med ljudskima štetjema 1951 in 1961 s Koroške več odselilo, kot se jih je priselilo, jih odpade na občine dvojezičnega ozemlja 7703 ali 26 odstotkov, med tem ko 112.294 prebivalcev tega ozemlja predstavlja le 22% koroškega prebivalstva. Najbolj prizadet je pri tem velikovški okraj, iz katerega se je zaradi pomanjkanja delovnih mest v tem razdobju odselilo 4207 prebivalcev, kar odgovarja 10,2 odstotka prebivalstva okraja. V deželnem merilu pa znaša odstotek odselitev le 5,9% prebivalstva.

Šele od leta 1956 naprej so v deželi v teku prizadevanja, da bi s pomočjo javnih denarjev ustvarili več novih delovnih mest. Po zadnjih podatkih je na tej poti uspelo, da je bilo medtem v deželi ustvarjenih 200 novih delovnih mest. Koliko od teh novih delovnih mest je odpadlo na dvojezično ozemlje, sicer ni bilo pri tem povedano, gotovo pa ne več kot 20%, torej okoli 500. Več novih delovnih mest pa v deželi ni bilo mogoče ustvariti, ker na nekaterih naših dunajske vlade — v finančnem ministrstvu — zadnja leta vedno spet sežejo po proračunskih sredstvih, ki so v ta namen določena in jih uporabijo za druge namene. Tudi letos skoraj ni računati, da bi prišli odobreni zneski za to eminentno važno gospodarsko pomoč z Dunaja na Koroško in na njeno dvojezično ozemlje. To je finančni minister dokaj jasno sporočil v svojem pismu od 2. julija t. l. Brez denarne pomoči pa tudi novih delovnih mest pri nas ni mogoče ustvarjati.

Vse drugačne mere pomoči za razvoj novih delovnih mest pa uporabljajo na Dunaju za druge nerazvite in gospodarsko zaostale predele v državi. Tako so po zadnjih poročilih n. pr. na Gradiščanskem, ki šteje le 271.000 prebivalcev, po tej poti ustvarili od leta 1956 dalje nad 7000 novih delovnih mest v 102 novih podjetjih.

Ta primerjava kaže, da je Koroška v svojih prizadevanjih od gospodarskih ministrstev — ki so vsa v rokah ÖVP — še vedno zapostavljena, najbolj pa njeno dvojezično ozemlje. Naše prebivalstvo mora iskati kruha in dela v tujini, kjer je odtrgano od naše skupnosti, medtem ko se na naše ozemlje priseljujejo še vedno ljudje drugih narodnosti. V razdobju, ko se je iz dvojezičnega ozemlja odselilo 8936 prebivalcev, se je sem priselilo 1233 tujih prebivalcev. To pa je nevarna politika denacionalizacije.

Ob taki stvarnosti politike dvojne mere smo koroški Slovenci upravičeno zaskrbljeni in nezadovoljni. Državna pogodba nam zagotavlja enakopravnost in upošteva naše narodnostne pravice. Njo je bila dvojna mera, ki nam je v preteklosti povzročila veliko škodo, teoretično odpravljena. Sedaj leži na zvezni vladi, da čim prej tudi v praksi odpravi dvojno mero, za katero smo navedli ravnokar nove dokaze, da po desetih letih še vedno obstoja. Koroški Slovenci bomo razvoj na tem področju opazovali s posebno budnostjo.

knjige — gledališče — film — plesi — glasba — slikarstvo

Neokusno in neprimerno

Kdo bi si bil mislil, da bo slavje prekomorcev v Ilirski Bistrici imelo posledice — jezikovne narave. Književnik Rado Bordon je pred tednom dni v ljubljanskem «Delu» pod naslovom «Prekomorci, prekmorci in čezmorci?» napisal sestavek, ki ga ponatiskujemo ne samo zaradi zanimivosti temveč tudi zato, ker se z njim popolnoma strinjamo. Ves primer prepričevalno dokazuje, do kakih neokusnosti lahko privede sužnjevsko udinjanje «pravilnosti». — Bordon piše:

Pred kratkim je izšla knjiga «Prekomorci», o kateri je poročalo tudi «Delo». O slavju prekomorcev v Ilirski Bistrici pred nekaj dnevi ste prav tako pisali. Morda ste si ogledali tudi dokumentarni filmski zapis «Prekomorci», ki ga pravkar vrtijo v ljubljanskem kinu «Komuna» in v drugih kinematografih.

Vendar pa nekateri slovenski časniki in časopisi še zmeraj pišejo o «prekmorcih». Pri tem verjetno ne gre za nepoučenost, ampak za namerno pisanje, ki naj bi menda bilo v skladu s Slovenskim pravopisom iz leta 1962, v katerem je pri geslu «preko» puščica, ker po mnenju avtorjev pravopisa beseda «ni najbolj domača in najboljša». Ta pravopis pozna samo predlog «prek», tako tudi v sestavi «prekmorski», kar enači z obliko «čezmorski», čeprav navaja za zgled tudi: prekooceanski.

Vsem, ki hočejo prekomorcem vsiliti, da bi bili «prekmorci», naj velja tole: Učeni Pleteršnik je v svojem slovarju (1895) postavil med geslom «preko» in «prek» enačaj in pozna poleg oblike «prekmorec» tudi obliko «prekomorec». V svojem prvem Slovenskem pravopisu (1920) nima Breznik gesla «prek», ampak le «preko in prek», ter daje zgled: preko (prek) Save. V novi izdaji svojega Pravopisa (1837) ima Breznik geslo «prek, preko» in za primer navaja: prekočasen, prekomeren. Slovenski pravopis iz leta 1950, ki ga je izdala SAZU, omenja pri geslu «preko» sestavo «prekmorski» (dopušča pa tudi obliko: prekmorski). Sestavljavci Slovenskega pravopisa iz leta 1962 pa so, kakor že omenjeno, prekomorce docela prezrli, najbrž v pretirani jezikovni vnemi, da bi se v slovensko pisanje ne vtihotapila še ta «sposojenka». Žal pa ni krivda prekomorcev, če je knjiga o njihovi usodi izšla šele leta 1965!

Nedosežni mojster slovenskega jezika Oton Župančič je vsekakor trdno vedel, da imamo Slovenci predloge «čez», «prek» in «preko» ter je v svoji poeziji vse tri tudi uporabljal, in sicer vselej pravega na pravem mestu, pač tako, kakor mu je veleval globoki čut za smisel, ritem in blagoglasnost slovenske govorice. Prav nič se ni bal, da bi utegnil biti predlog «preko» nekakšna spojenka. Pisal je na primer: «Tiho čez polje, tiho mesec gre». — «Daleč pot je prek poljan». — «Tvojega očesa žar, od mene, preko mene hrepeni». — «Cerkev je dvignila glavo preko streh». Celo v otrokom namenjenemu Cicibanu si ni pomišljal zapisati: Bister potoček se vije čez plan, preko kremenov se lije». In ker je že govor o prekomorcih, naj navedemo, da je Župančič v svoji mogočni «Dumi», v kateri je izrazil vso tragiko slovenstva, zapisal: «Kje, domovina, si?... Tu? Preko morja? In ni ti meja?»

Tako, tovariš urednik. Zdaj pa dovolite, da povem, kaj je pravzaprav spodbudilo to moje pisanje.

Po slovesnosti v Ilirski Bistrici, kjer smo se 4. julija, po dvajsetih letih, zbrali nekdanji borci-prekomorci, smo opoldne istega dne prisluhnili Radiu Ljubljana, da bi slišali, kaj bo povedal o našem slavju. Toda Radio Ljubljana je govoril le o «čezmorskih» enotah in o «čezmorcih». Prekomorci menimo, da je takšno početje neokusno in neprimerno. Na strani 31 v začetku tega pisma omenjene knjige piše, da je bila prva «prekomorska» brigada ustanovljena že 20. oktobra 1943. O tem so tudi uradni zgodovinski dokumenti, prav tako o drugih prekomorskih brigadah in enotah. V početju spikerjev Radia Ljubljana ali njegovih lektorjev gledamo zategadelj hudo samovoljo. «Prekomorci — s tem nazivom bodo ostali v zgodovini našega narodnoosvobodilnega boja,» piše dr. France Hočevar v uvodu k navedeni zgodovinski knjigi, in tudi bodo, pa čeprav kot kaže, temu ali onemu to ni všeč.

V nekem turinskem parku so se fotografirale nekatere članice poljskega ansambla plesov in pesmi «Slask», ki sedaj z uspehom nastopa v Turinu

Festival fantastičnega filma

Japonski film nič posebnega

Po uspešnem predvajanju angleškega filma je festival pripravil gledalcem novo razočaranje z Japonci, ki so se letos predstavili s filmom «Dogora, vesoljski nestvor». Zaradi prevelikega odstotka radioaktivnosti je prišlo v zraku do nerazumljivih pojavov, sad katerih je bila neke vrste organska celica, ki se je hranila z ogljikovimi sestavinami, katere je črpala naravnost iz zemlje in povzročala ogromno škodo. Proti njej so se zbrali vsi najslavnejši japonski znanstveniki, ki pa so se zaman trudili, da bi našli potrebne ukrepe. Zmaga nad nestvorom je prišla tako le po naključju. Roj os je prišel v stik s skupino teh celic, ki so se ob dotiku s strupom pretvarjale v poseben kamen. Ti kamni so prišli v roke znanstvenikov, ki so tako dobili potrebno orožje. Letalstvo je nestvor bombardiralo s strupom in ga popolnoma uničilo.

Poleg te vodilne zgodbe se razvija še druga: mednarodna organizacija tatov deluje v Tokiu, pri tem pa jo ovira prav nestvor, ki se hrani tudi z diamanti. Tudi ta postranska zgodba se konča uspešno, saj je večina tatov ubitih, ostali pa padejo v roke policiji.

Film torej ni prikazal nobenega originalnega motiva, kar pa je na festivalu vsekakor potrebno. Dogodki so se razvijali zelo elementarno, po zgledu mnogih drugih filmov.

Pred japonskim filmom so predvajali holandski kratkometražni film «Sanje brez konca», ki pa ni imel nobene sreče. Že pred začetkom so organizatorji obvestili, da so se zvočne naprave za ta film pokvarile, zato ni bilo nobene spremljave. Tudi sam motiv filma ni zadovoljil, tako da bo verjetno kmalu padel v pozabo.

U.K.

Angleški igralec Rex Harrison sredi navdušenih častilcev v kongresni dvorani v Kremlju po predvajanju filma «My Fair Lady». Film je občinstvu ugajal in velik osebni uspeh je dosegel zlasti Rex Harrison.

KRIŠNA BALDEN VAID

Vrata v zidu

Zadnjih deset mesecev sem stanoval v skupnem stanovanju z Babu Ram Kanom in njegovo družino. Pripadali sta jim kuhinja in ena soba, medtem ko sem v drugi sobi prebival jaz.

Med obema sobama so bila vrata, ki sem jih s svoje strani zaklepal, medtem ko so sosedje na drugi strani naslonili nanje pravcato gomilo velikih kartonskih škatel. Po škatlah je večkrat udarjal njihov najmlajši sin Muno in oponašal boben. Malček je vedno izgubljal ravnotežje in padal s kupa škatel na pod ali pa nizek divan, ki je stal tik poleg vrat. Padec je spremljal piskajoč smeh gospe Ram Das in njeni klici skozi stisnjene zobe:

«Moj sladki otročiček! Moj uradniček! Policijski inšpektor!»

Toda kadar je «policijski nadzornik» padel mimo divana na pod, je bilo slišati vrisk otroka in mrmranje matere, ki je potem odšla v kuhinjo in prinesla kako slaščico za sina.

Gospa Ram Das, ki sem jo sam pri sebi imenoval «bleda ptica», je odločno nasprotovala predlogu svojega moža, da bi prodali škatle starinarju. Škatle so ostale na istem mestu in ker se je udarjanje nanje in plezanje po njih ponavljalo že po določenem redu skozi ves dan, sem se nekega dne odločil, da bom presekal ta gordijski vozel s ponudbo «bledi ptici», da bi odkupil škatle po isti ceni, kot jih je kupila. V odgovor sem dobil samo nasmešek.

Seveda sem popolnoma pozabil, da imajo moji sosedje že dve odrasli hčerki in da bi odstranjene škatle odprle meni, moškemu, prehod v njihovo sobo.

Zato ni bilo odziva na mojo ponudbo in mali Muno je dalje bobnal po škatlah in padal na pod.

Ob poldnevu sta se na oba divana zleknila Babu Ram Dasa in njegova soproga ter obe odrasli hčerki. Na majhnem prostoru med ležiščema sta mlajši deklici, Deši in Mani, pogrnili preprogo in sedli nanjo. Pisali sta šolske naloge in se spraševali med seboj. Vse je bilo v redu, dokler je Muno spal. Toda ko je odprl oči, je bodoči policist vtikal prste v črnilnik pred sestricama in trgal zvezke, kar je seveda povzročalo prepire in lasanje. Starši in starejši hčerki so se godrnjaje budili in potem je Muno spet plezal na škatle in udarjal po njih, dokler mu ni spodrsnilo in se je znašel na tleh.

Ko so se neke nedelje zgornje škatle premaknile, sem bil prepričan, da se «bleda ptica» odpravlja na pregled v mestno bolnišnico in da jemlje iz škatel svoje nove obleke. Pripovedovali so mi, da je bledica gospe Ram Das — zaradi te bledice sem jo imenoval «bleda ptica» — posledica resnega pomanjkanja kalcija v njenem organizmu.

Po navadi je odhajala v bolnišnico ob nedeljah, ker je bil takrat Babu Ram Das doma. «Bleda ptica» je tedaj lahko brez skrbi pustila svoji odrasli hčerki v bližini tujca, kar pa ni bilo mogoče ob delavnikih. Brž ko je odšla v bolnišnico, je mož s «policijskim inšpektorjem» na desnem ramenu prihajal k meni v sobo na klepet. Do prihoda njegove žene sva prebila čas v razgovoru, potem pa je moj sosed odhajal zadovoljen v okrilje svojega družinskega življenja.

Njegovi nedeljski obiski so trajali vse do nekega nepredvidenega dokodka, v katerem sem odigral glavno vlogo. Pričelo se je tako, da je Babu Ram Das v zadnjem času nenehno govoril o eni in isti temi. Moji živci so že pričeli popuščati, posebno še, ker je bilo očitno, da je moja malenkost skrajni cilj pripovedovanja brez konca.

Moj prijatelj je takole pričenjal razgovor o svoji priljubljeni temi:

«Glejte, gospod Narendra,» me je nagovoril navidezno nemarno, «Rani je že dvaindvajset let. Zaradi tega ne moremo več mirno spati. Ko bi ji le lahko našli kakega moža. Vendar je to nemogoče! Ti današnji mladeniči! Pa saj imajo precej večje ambicije, kot je hčerka siromašnega uradnika! Kajne, gospod Narendra?»

Odgovarjal sem mu, da tolikšne skrbi niso potrebne in da bo že vse prišlo ob pravem času.

Takoj mi je odgovoril:

«Vi niti ne veste, kaj pomeni biti oče na tem neusmiljenem svetu.»

Pripomnil sem, da sta Mani in Deši še majhni in da Šila šele postaja deklica; gre torej samo za najstarejšo: Rani.

«Malce ste topoglavi, gospod Narendra, oprostite zaradi izraza,» mi je takoj odgovoril. «Deklice rastejo kot konoplja. Jutri že ne spoznate več dekleta, ki ste ga videli danes.»

To je trajalo dalj časa, dokler nisem nekega dne izgubil potrpljenja spričo njegovih skrbi za hčerko in mu rekel:

«Gospodar, pustite hčerko, naj najprej diplomira, in se potem ukvarjajte z ženini.»

«Ah,» je zagodrnjal Babu Ram Das, «kako naj bi ne skrbel? In že kako dolgo. Sami veste, da diploma brez denarja nič ne pomeni.»

Poizkusil sem speljati pogovor na nekaj drugega in ga vprašal po novicah v svetu.

«Kakšne novice?»» se je razhudil. «Kdo pa še razmišlja o novicah na svetu, ko ti pa vsak pretekli dan obleži na hrbtu kot gora.»

Naslednjo nedeljo je gospa Ram Das spet odšla v bolnišnico.

Bodoči «policijski inšpektor» je kot po navadi spet tolkel po škatlah, medtem pa mi je njegov zaskrbljeni oče monotono govoril:

«Prepuščam vam, da sodite sami, gospod Narendra. Ali moji Rani karkoli manjka, da bi ne mogla biti dobra soproga? Odlično kuha in veze. Toda le kdo ceni pri dekletih takšne lastnosti? In naši zoprni sorodniki se pretvarjajo, kot bi nam hoteli pomagati in iskati priložnost za možitev naše Rani. Samo ko bi vedeli, kakšne ženine nam ponujajo?! Eden je prišel in nam rekel: ‚Ali poznate sina tega in tega: žena mu je umrla, ni še minilo sedem let, lahko mu mirno ponudite Rani.' Neka druga svinja pa je prišla s ponudbo za nekega mladeniča, ki ima, kot so povedali, majhno napako. Toda mladenič je na eno oko slep, na drugo pa komaj vidi! Vidite, tako je s tem, in vi mi še pravite, kako naj ne bom v skrbeh.»

Ne vem kaj mi je bilo takrat. Ne da bi pomislil sem bleknil:

«Zakaj bi Rani ne poročili z menoj?»

Babu Ram Das je bil v hipu strahotno presenečen. Tako je razširil oči, da sem pomislil, kaj če se ne utegnejo nikdar več zapreti. Roke so mu strahovito drhtele in ustrašil sem se, da se ne bi kaj pripetilo. Preden bi mu lahko rekel kaj drugega, je Babu Ram Das zapustil mojo sobo.

Po tem dogodku sta minila dva tedna. Ves ta čas moj prijatelj sploh ni pogledal v mojo sobo in tudi v pisarni se me je izogibal. Lahko sem samo še slišal, kako mali Muno bobna po škatlah. In ko je ob neki priložnosti spet padel ter zajokal, nisem odšel, da bi ga potolažil. Čez dva ali tri dni sem slišal, kako v sosednji sobi govorijo:

«Le kako se mu je to pripetilo?»

«Kako si je le upal?»

«Seveda, ali me je sploh kdo poslušal, ko sem govoril, da je to sumljiv značaj?»

«Ali bi človek tudi lahko pričakoval kaj drugega od današnjih mladeničev?!»

«In premišljeval sem o njem kot o lastnem sinu!»

«Strašno!»

Potem je nastopila doba molka in smatral sem, da so sosedje pozabili mojo napako in mi oprostili. Pozno ponoči sem slišal njihovo šepetanje in besede so bile zdaj popolnoma drugačne:

«Fant ni tako slab!»

«Zaposlen je in pripravlja se za doktorat. Kaj bi pa še hotela več?!»

«Razen tega nas zelo dobro pozna. Saj veš, kaj mislim! . . .»

«Ko ne bi bil teh razlik med kastami . . .»

«Prava reč! Bomo videli!»

Bilo mi je jasno, kaj ta sprememba pomeni.

— Alora danes, če je res kar pišejo po celem sveti, bo začnu tisti mariner četrti pošiljat dol fotografije.

— Pej kašne fotografije? Pej kam je šou?

— Ma kej ne znaš neč? Ma tisti mariner četrti, ke so ga poslali če gor pogledat, kaku je na Marsi.

— Pej kej se gre lahko na Mars sez barko?

— Ma kašno barko! Ma kej si res taku naumen? Na Mars se gre po lufti, kej ne znaš?

— Ma če se gre po lufti, zakej so poslali glih anga marinerja? Be mogli poslat anga letalca, ma ne marinerja.

— Ma Mihec moj, sej niso poslali ta pravga marinerja. Mariner se kliče tista reč, tista — ku pravejo — sonda, ke je ku an kašon al ku ana bula jn ke so nutre vse sort aparati za fotografirat jn televižjon jn vse sorte. Jn človeka ni nutre nobenga. Je vse avtomatično jn bo samo fotografiralo jn pole pošiljalo tiste fotografije h nam po televižjoni.

— Pej zakej tolko špendavajo za jemet tiste fotografije? Jest ti povem, de nisem prou neč radoveden, kašen je tisti Mars.

— Ti ne, zatu ke tebe ni neč mari za znanost. Ma učenjaki pej be forte radi znali, če je gor kej ledi, če rase trava, kaku je s tistemi kanali jn če je zrak jn vse sorte.

— Kej češ reč, de so tudi gor ledje?

— Ja, be znalo bet. Morbet glih uani pošiljajo dol na zemlo tiste pjate, ke so jeh vre vjdli na tolkeh krajeh jn ke pravejo, de ne morejo bet sez naše zemle. Jn taku zdej bojo morbet učenjaki pogruntali, kaku je s tem Marsam jn če res Marsovci živijo.

— Ma vidi na! Zdej sm tudi jest radoveden kaku je. Kej rečeš, če so gor ledje, Buhvej kašno bandiro jemajo.

— Znaš, če so taku naumni ku mi, pole morejo jemet več bandir jn držav. Sej videš, de na naši zemlji jemamo bandir, de nanka ne znamo kolko. Zatu ni moč neč reč. Ma lahko, de so vre nardili na celmi Marsi ku ane združene narode jn alora jemajo samo ano bandiro.

— Pej vero, čuj, buhvej kašno vero jemajo? Al so katoliki al morbet budisti? Jn kašen gospodarski sistem jemajo? Jn kašne stranke? Al so republikanci al monarhisti? Al morbet socialisti al pej liberalci?

— E, dragi moj, preveč sprašavaš! Jest jn nobeden na tem svetu ti ne morem neč odgovort. Zdej bomo s teh fotografij šele zastopli, al je tam kej zraka jn uade jn če je sploh kej živga. Morbet rase gor samo nekšen mah. Jn morbet živijo gor samo kašni pajki al škarpjoni al bouhe...

— Ne, bouhe ne morejo bet. Zatu ke če ni ledi, tudi bouhe ne morejo živet, ke nimajo kej jest. Ma znaš kej si mislem jest? Jest rečem, de tisti učenjaki, ke si taku razbivajo glavo zastran Marsa jn lune jn vse sorte druge naumnosti, kej ne be uani, če so res taku brihtni, rajši kej znajdli, de be tu našo zemljo nomalo zrihtali. De ne be blo tolko ledi lačneh, de ne be delali zmiram te mrzle, gorke jn umazane vojske, de be na kašen način rinforcirali pamet tistem, ke jemajo oblast, de be ga ne taku lomili jn tolko drugeh reči. Je tolko reči na tem sveti, ke gre narobe, de prou ni potreba jet bacelirat ukuli po drugeh planetah. Dejmo rajše, koker prave star pregovor, narprej pometat pred svojem pragam. Jn kadar bo res čist (če bo kadaj) pole pejmo bacelirat ukuli po svetu. Kej se te ne zdi?

— Mihec, ti si zmiram biu nazaj. Ti si ku žvau. Češ samo jemet puhen trebeh jn ti ni mari neč ne za znanost ne za umetnost. Saj videm, kaku govoriš od peuskeh zborov.

— Ja, Jakec, ti si pej forte naprej jn kunšten. Ti jn tvoji učenjaki jn umetniki. Sej videm, kaku ste fino zrihtali ta svet.

— Mihec, s tabo ni za govort. Ti si biu zmiram zabit jn basta.

— Ma rajše sm žiu uasu ku mrtev lev, de znaš.

modni kotiček — *NEKAJ KORISTNIH NASVETOV*

Bolj mikavne in mladostne ob pravilnem sončenju na plažah

Kreme, pokrivala in za poletje najbolj pripravne obleke

Zakaj so ženske poleti bolj mladostne in bolj privlačne? Predvsem zato, ker so poletne obleke tako po barvi, kot po kroju in vzorcih bolj pestre in pa zato, ker je koža, če je pravilno sončena, dosti bolj prožna, lepša in mikavnejša. Rekli smo če... in ta če želimo najprej obrazložiti.

Žensko z belo poltjo je v poletnih mesecih že težko videti, zato je pa mogoče srečati zelo dosti močno zagorelih in «zapečenih» žensk, ki porabijo cele dneve, da si pridobijo to barvo. Koliko ur sončenja in potenja na vrelem soncu in pesku, da so postale tako zagorele. In rezultat? Vse gube, ki jih prej še ni bilo močno videti, so po takšnem sončenju zelo poudarjene, koža je ovela, obraz pa izgleda izpit in postaran. In s tem smo prišle do našega če. Lepo je biti zagorel, posebno v letošnjih poletnih oblekah, ki so globoko izrezane, toda zagorelost mora biti zmerna in diskretna, če hoče ženska z njo v lepoti pridobiti in ne izgubiti. To naj si dobro zapomni vsaka in naj skuša vsaj obraz zavarovati pred odvečnim soncem, ker bo tako samo pridobila na privlačnosti in lepoti, nikoli pa ne izgubila.

V modi so seveda raznovrstne kreme, sprayi, olja itd., ki pomagajo k lepi barvi kože. Tudi ce sicer nismo vajene krem, si na soncu kožo le zavarujemo, ker jo lahko sonce tako izsuši, da je ne bomo mogle v jeseni več popraviti. Vsaka seveda naj izbere sebi primerno kremo ali olje, takšno pač, ki njeni koži najbolj odgovarja. Za občutljive kože so takšne kreme, ki puščajo dovolj vlage in ki jo ščitijo pred premočnim soncem. Normalne kože so seveda manj občutljive ter sprejmejo vsako kremo. Izvedenci za žensko lepoto svetujejo celo, da si vsaka, tudi po kopanju, dobro namaže kožo, da ostane ta dovolj elastična in vlažna.

Toliko o kremah in sončenju. Kaj pa obleke za kopanje in plažo? Revije so polne takšnih oblek, ve pa le izberite tisto, v kateri se boste najbolj udobno počutile, ki se ne bo mečkala, ki bo hladna in ki vas v ničemer ne bo ovirala. Idealne so na primer obleke iz blaga za frotirke. Takih ni treba likati ter jih je mogoče stlačiti prav v vsako torbo in služijo na plaži celo za blazino, ali pogrinjalo. Takšne obleke so zelo enostavno krojene, kar je seveda še ena njih vrlina, saj lahko ostanemo v njih tudi v kopalni obleki, pa tudi če je ta nekoliko vlažna.

Ne pozabimo na kopanju tudi na naše lase, ki jim zrak in sonce ne koristita preveč. Predvsem velja to seveda za barvane lase. Zato naj vsaka skrbi, da ima na soncu kolikor toliko zavarovano glavo, predvsem zato, ker se bo izognila morebitnemu glavobolu in pa zato, da bo ohranila lepe lase in tudi barvo. Ta nasvet velja predvsem za svetlolaske, katerih lasje na soncu radi porumenijo in izgubijo s tem seveda tudi svojo mikavnost.

In še glede kopalnih oblek. Glejmo, da imamo vsaj dve kopalni obleki, eno za sončenje, drugo pa za vodo. Obleka za sončenje naj bo po možnosti dvodelna tako, da bo naše telo dobilo čim več sonca. obleka za vodo pa je lahko enodelna. Tudi izbira kopalne obleke mora biti seveda pogojena za postavo, kateri bo služila. Nikar torej ne izbirajte kopalne obleke po modi, temveč po svoji postavi. Le tako se boste izognile nevarnosti, da boste v novi kopalni obleki videti bolj debele in seveda zaradi tega tudi manj privlačne in mladostne.

Poletna majica iz bombaža, ki bo lepo pristajala h krilu in dolgim hlačam in ki bo dopolnila našo poletno garderobo

Lepo poletno krilo iz gabardina z zadrgo, ki je letos zelo v modi. Krilo je v beige barvi, lahko je pa tudi svetlo- ali temno modro

PRED 100 LETI 14. JULIJA 1865. LETA

Trdovratni Angležž Edward Whymper končno prispel do vrha Matterhorna

Tri dni kasneje se je poskus posrečil z druge strani italijanski navezi

14. julija 1865. leta sta se dve navezi odpravili proti do tedaj nezavzetemu Matterhornu. Na eni strani je bil domačin iz doline Aoste Jean Antoine Carrel, na drugi strani pa Angležž Edward Whymper. Naskok sta drzna planinca začela od Breuila in od Zermatta. Angležž je prvi prišel do vrha, toda med povratkom so štirje njegovi tovariši zdrknili s Severne stene v prepad. Italijani, ki jih je vodil Antoine Carrel, pa so dosegli 4478 m visoki vrh 17. julija.

29. julija 1863. leta je kaj čudni turist prišel preko Rokavskega zaliva s še bolj čudno prtljago. S seboj je imel dve 3 in pol m visoki lestvi, nekaj klopčičev vrvi in drugo orodje, ki je bilo za tedanje čase precej sumljivo. Prav to orodje mu je povzročalo precejšnje nevšečnosti. Na italijanski meji se je moral kvalificirati in turist ni našel drugega izraza, kot da je «potujoči akrobat». To je bil Edward Whymper, ki je že sedmič poizkusil napad na ta prekleti vrh. Poskus se mu je že enkrat izjalovil.

Ta potujoči akrobat, ki je bil po poklicu risar in ki je na roko delal to, kar mi danes imenujemo «cliché», se je najraje bavil s plezanjem na nevarne vrhove. Na piko si je vzel vrh Matterhorna kamor še ni stopila človeška noga in za katerega so tedaj menili, da ga ne bo mogoče nikoli zavzeti. Whymper je začel 27. avgusta 1861. l., ko najdemo v hotelskem registru napol v francoščini, napol v angleščini napisano: Edward Whymper en route for the Matterhorn. Vedenje tega 21-letnega Angleža je vzbujalo občudovanje in tudi nasmeh. Večina je tedaj menila, da so najvišji vrhovi Alp nedosegljivi brez pomoči izrednih pripomočkov. Nekateri so celo menili, da bi se dalo priti na vrh izključno le s pomočjo balona. Whymper ni prišel daleč, ker mu je domačin Jean Antoine Carrel dal razumeti, da brez njega ni mogoče začeti vzpona.

Whymper se je vrnil naslednjega leta s tremi tovariši. Njegovi poizkusi so se zopet izjalovili. Šel je v Zermatt, a tudi tukaj je spoznal, da je dohod skorajda nemogoč. V Breuilu, kamor se je vrnil, je skušal prepričati Carrela, a ta mu ni hotel ugoditi prošnji in ga ni hotel spremljati. Angležž se je sam odpravil na pot, preplezal višje kot se je posrečilo Carrelu, vendar je med povratkom zdrsnil, se zakotalil kakih 60 m po ledeniku in se je na sreči ustavil na robu globokega prepada. Kljub ranam na roki, na glavi in na nogi se je zavlekel nekaj metrov višje, kjer je padel v nezavest. Ko se je osvestil je kljub poškodbam preplezal ledenik, po katerem je zdrsnil in se nato ponoči spustil z višine 1500 metrov v Breuil. V hotelu so ga zdravili z obkladki toplega in slanega vina. Tu je ostal samo tri dni. Angležž je ponovno poskusil, a tokrat so šli z njim Meynet, Antoine Carrel, ki ga je Angleževa vnema končno le omehčala in Cesare Carrel. Poskus se je ponovno končal z neuspehom in čeprav sta ga oba Carrela zapustila, je hotel še enkrat na pot, tokrat v družbi Meyneta. Angležž je prispel še višje, a se je moral ustaviti pred nizko, a strmo in gladko steno. Z mislijo, da bo dal v Breuilu posebno lestev in da bo le končno izvabil oba Carrela s seboj, se je Angležž vrnil v dolino. Tu je našel Johna Tyndalla in njegova tovariša Bennena in Walterja. Ti so imeli že lestev in oba Carrela sta zato odšla z njima. Naslednji dan se je odprava napotila proti vrhu. Whymper, ki ni hotel videti Tyndalla na Matterhornu, se je že vračal v dolino. Med potjo pa se je premislil, se vrnil v hrib in ga dohitel ter ga pustil za seboj. Ko je prispel do šotora, ki ga je bil pustil prejšnje dni, se je ustavil. Počakal je Tyndalla in mu prepustil šotor z voščili za uspeh. Whymper se je zopet sam žalostno spuščal v dolino. Naslednjega dne so ga opozorili, da je na vrhu Matterhorna zastava. Angležž je pogledal v daljavo in ugotovil, da ni bilo res. Zastava je sicer bila, a na drugem vrhu, ki od tedaj nosi ime «Pic Tyndall». Tyndall je hotel naprej, ker je bil prepričan, da je le 40 metrov od cilja. V resnici pa je bil 200 metrov in nihče ni bil pripravljen prehoditi ta del poti.

Whymper se je vrnil 1865. leta. Imel je v glavi točne načrte: hotel je poskusiti napad na najvišji vrh preko Hoernlija. Kasneje se je premislil in je raje izbral pot, ki ga je vodila po zadnjem kanalu južne stene proti Fuerggenu. Od tu bi preplezal zahodno steno in bi dosegel severni vrh. Načrt mu je preprečil grozen plaz kamenja, ki ga je zajel na poti po kanalu. Kasneje je Angležž predočil Carrelu svoj načrt, ki ga je ta tudi sprejel in se dogovoril za skupni vzpon. V dolini je Whymper izvedel, da je neki Angležž bolan in ker v Valtournanche ni bilo zdravila, se je peš odpravil v bližnji Chatillon: tri deset km peš pod hudim nalivom. 11. julija zjutraj ga je bolni Angležž, ki je okreval, opozoril na neverjetno vest. Carrel je odpotoval z najboljšimi vodiči proti Matterhornu, kjer bi pripravil pot in vezi na najtežjih mestih, zato da bi lahko prišla do vrha inž. Felice Giordano in ustanovitelj italijanskega planinskega kluba Quintino Sella.

Znani alpinist Walter Bonatti, ki je zadnji splezal na vrh Matterhorna in sicer v samotnem zimskem vzponu po strmi in nevarni Severni steni

Whymper je tako ostal sam. V Zermattu ni našel nobenega vodiča. Na pot se je lahko odpravil samo dan kasneje z lordom Francisom Douglasom, ki je v Breuilu našel svojega nosača Taugwalderja. V Zermattu je po sreči našel svojega starega vodiča Michela Croza, ki je spremljal dva planinca in sicer duhovnika Hudsona in Roberta Hadowa. 13. julija so se vsi odpravili na pot in dan kasneje ob 13.40 so bili na najvišjem vrhu. Na snegu nobenega sledu. Stekli so do italijanskega dela vrha in tudi tu je je bil sneg nedotaknjen. Carrel in njegovi tovariši so bili tedaj še 300 m nižje. Eno uro kasneje, ob začetku spusta proti dolini, so Croz, Douglas, Hudson in Hadow zgrmeli s Severne stene v prepad.

Carrel je še prej slišal vesele glasove Whymperja in Croza in ju je tudi videl na vrhu. Obupan zaradi neuspeha se je vrnil v dolino in se je skril v svojo hišico v Avoilu. Na nagovarjanje drugih pa se je Carrel 16. julija ponovno podal na pot in drugi dan je po drugi poti dosegel italijanski vrh. Osem let je minilo od prvega poskusa: 17. julija 1865 je bil Matterhorn v treh dneh premagan z dveh strani.

Zgodovina zavzetja Matterhorna se je tedaj šele začela. V teh sto letih so prišli na vrh že nešteto krat z vseh strani in po vseh stenah. Zadnji, ki je premagal ta trdovratni vrh Evrope, je bil Walter Bonatti, ki je od 18. in 22. februarja letos izvedel prvi samotni zimski vzpon po Severni steni in tako tudi on odprl novo direktno pot do 4478 metrov visokega očaka.

Veličastni vrh Matterhorna

V ŠT. JANŽU V ROŽU

Srečanje mladine avstrijskih manjšin

Sestale so se mladinske skupine koroških Slovencev, gradiščanskih Hrvatov in dunajskih Čehov

CELOVEC, 14. — V vrsto letošnjih proslav 20-letnice osvoboditve Avstrije in 10-letnice podpisa državne pogodbe se je vključila še prireditev, ki jo je pod naslovom «Srečanje mladine avstrijskih manjšin» organizirala koroška dijaška zveza. V soboto so se mladinske skupine koroških Slovencev, gradiščanskih Hrvatov in dunajskih Čehov (Madžari iz Gradiščanske so prej obljubljeno sodelovanje v zadnjem trenutku odpovedali) zbrale v Št. Janžu v Rožu, kjer se je ob kresu odvijal pester spored narodnih pesmi in plesov. V nedeljo popoldne pa je bila za zaključek prvega srečanja manjšinske mladine slavnostna akademija v celovškem Domu glasbe.

Kot častni gostje so se današnje prireditve udeležili sekcijski šef dr. Frček kot zastopnik prosvetnega ministra dr. Piffla-Percevica, zastopnik koroškega deželnega glavarja Pogatschnig, generalni sekretar avstrijske lige za človekove pravice doktor Körner, predsednik koroške lige za človekove pravice dvorni svetnik Pabst ter predstavniki slovenskih, hrvaških in čeških narodnih in kulturnih organizacij.

Predsednik Koroške dijaške zveze Karel Smolle je v svojem govoru naglasil važno vlogo Avstrije kot mostu med Vzhodom in Zahodom. «Do združene Evrope ne vodi enosmerna cesta, marveč vodijo do nje mnoge poti. Tudi Avstrija bo morala najti svojo pot, najbolj pa bo dokazala svojo zrelost s širokogrudno manjšinsko politiko.» Poudaril je, da vse tri manjšine združuje skupni boj za ohranitev narodnosti, lastne kulture in materinega jezika, zato naj bi bilo to srečanje izhodišče za bodoče skupne akcije s ciljem, da «ohranimo Avstrijo kot domovino enakopravnih državljanov različnih narodnosti in jezikov.»

V dveurnem kulturnem sporedu so sodelovale pevske in folklorne skupine treh manjšin, ki so v lepih narodnih nošah izvajale bogat izbor narodnih pesmi in plesov.

«CESTNI ABECEDNIK»

12 km na uro z majhnimi avtomobili

«Najmlajši in cestni znaki s hitrostjo 12 km na uro» je naslov vrste prireditev, ki bodo v Siciliji od 31. t. m. do 8. avgusta.

Pobuda, ki jo je sprožil športni dnevnik «Gazzetta dello Sport», je namenjena fantom in dekletom, ki se bodo lahko po določenih cestah urili v šofiranju z malimi motornimi vozili.

Ob teh že vnaprej določenih cestah bodo v zmanjšani obliki, tudi vsi cestni znaki, ki jih predvideva prometni zakonik.

Udeležencem, katerih avtomobili ne bodo presegli hitrosti 12 km na uro, bodo razdelili v ta namen pripravljen «Cestni abecednik». Cone, po katerih bodo te umestne prireditve, bodo v posameznih mestih določile občinske oblasti.

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Vztrajajte pri vaših idejah, ki bodo imele dober odmev. V družinskem okolju ponovno soglasje.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Morali bi se sprostiti in razživeti. Pohvala naj vas ne spravi s tira, ker boste sicer deležni kritik.

DVOJČKA (od 21.5. do 22.6.) Potrebna je pazljivost, da ne pride do preobrata. Uprite se vaši egoistični težnji.

RAK (od 23.6. do 22.7.) Če hočete urediti vse, ne smete sprejeti novih nalog. Družinski problem bo treba energično rešiti.

LEV (od 23.7. do 22.8.) V delavnem okolju in tudi izven njega bodo zadovoljni z vašim dinamizmom. Ne morete pozabiti, vsaj trenutno, na stero ljubezen. Zdravje odlično.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Treba bo napeti vse sile, da boste dokončali dolgočasno, a donosno delo. Izogibajte se preveč zgovornih znancev

TEHTNICA (od 23.9. do 23.10.) Sprejmite nase riziko vašega poklica brez pretiravanja. Zdravje odlično

ŠKORPIJON (od 24.10. do 22.11.) Začnite s pripravami za načrte dela, ki vam je pri srcu. Proti mladim, ki se ne zavedajo več dolžnosti, vseeno ni treba biti grob.

STRELEC (od 23.11. do 20.12.) Skušajte si zagotoviti sodelovanje delovnih tovarišev. Ne izdajajte tajnosti, ki vam jih je zaupal prijatelj

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Ne zavračajte opozoril bolj izkušenih oseb. Predno sklenete ljubezensko zvezo, skušajte ugotoviti kakšen je vaš čut.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Če nočete zaostati pred tekmecem, izogibajte se nepremišljenih korakov. Ne širite krog prijateljev.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Ugoden dan za pogovore z osebami, ki vam lahko pomagajo pri izboljšanju položaja.

RADIO VELEVIZIJA

ČETRTEK, 15. JULIJA 1965

Radio Trst A

7.30 Jutranja glasba in koledar; 11.30 Šopek slovenskih pesmi; 11.45 Italijanski pevci in ansambli; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Za prijeten uvod igra ansambel «Teen-Agers» iz Trsta; 17.20 Glasbeni kaleidoskop; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 Komorne opere; 18.55 Violinske skladbe; 19.15 Radijska univerza; 19.35 Parada orkestrov; 20.00 Šport; 20.35 Slovenske svatovske pesmi; 21.00 «Valček gospoda Giobatte», radijska komedija; 21.45 Plesni ritmi; 23.00 S XVIII. Festivala sodobne glasbe v Benetkah.

Trst

12.05 Popoldanski spored — Giradisco; 12.20 Glasbeni vložek; 12.25 Tretja stran (umetnost, književnost in prireditve); 13.15 Tržaški ljudski motivi; 13.35 Živeči ital. skladatelji; 14.45 Operne arije; 15.30 Glasba po željah.

Koper

7.15 Jutranja glasba; 7.30 Poročila; 7.40 Lahka glasba in obvestila; 7.45 Jutranja glasba; 8.00 Pesmi, pesmi; 8.30 Polke in valčki; 9.00 Pod senčnikom; 9.45 Ob morju z glasbo; 10.00 Gershwin: koncert za klavir in orkester; 10.45 Novosti «Ariston»; 11.30 Glasba, sladka glasba; 11.50 Iz beležnice turista; 12.10 in 12.55 Glasba po željah; 13.30 Poročila; 13.40 Zabavna glasba; 14.00 Glasba po željah; 15.00 Operni almanah; 16.00 Pevci današnjih dni; 16.30 Tretja stran; 17.40 Plesna glasba; 18.00 Prenos RL; 19.00 Ritmi Huberta Deuringerja; 19.30 Prenos RL; 22.15 Stan Kenton in njegov orkester; 22.40 Nočni motivi.

Nacionalni program

8.30 Jutranji pozdrav; 9.10 Listi albuma; 9.45 Popevke, popevke; 10.05 Operna antologija; 13.25 Glasba z odra in s platna; 13.45 Gospodarska oddaja; 16.00 Otroška oddaja; 17.25 Iz Neaplja z ljubeznijo...; 19.10 Plesna glasba; 20.25 Poletna plošča v izložbi; 21.00 Tito Maccio Plauto «I prigionieri» (3 dejanja); 22.15 Klavirski koncert Alexisa Weissenberga.

II. program

8.00 Jutranja glasba; 10.35 Nove ital. popevke; 11.00 Njen svet; 12.00 Romantična pot; 13.00 Sestanek ob trinajstih; 15.00 Glasbena oddaja; 15.15 Kolesa in motorji; 17.15 Pojmo skupaj; 17.45 Honoré de Balzac «Uradniki»; 21.40 Večerna glasba.

III. program

18.30 Gledališki pregled; 19.00 Proučevanje morja; 19.30 Večerni koncert; 20.40 Sergej Prokofijev; 22.45 Upor na ladji Bounty.

Slovenija

7.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in radijski koledar; 7.15 Igramo za razvedrilo; 8.05 Dopoldanski domači pêle-mêle; 8.25 Lahka glasba; 9.00 Počitniško popotovanje od strani do strani; 9.15 Instrumentalna glasba za mladino; 9.30 Zabavni zvoki; 10.15 Pojo solisti Zagrebške opere; 11.00 Turistični napotki za tuje goste; 11.15 Nimaš prednosti!; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Čez zelene trate; 13.15 Obvestila in zabavna glasba; 13.30 Priporočajo vam...; 14.00 Poročila; 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 20.00 Lahko noč, otroci!; 20.05 Arrigo Boito: Mefistofeles; 20.40 Radijski dnevnik II. programa; 21.00 Med Mozartovimi koncerti; 21.45 Okno v svet; 22.10 Večeri pri slovenskih skladateljih — Ivo Petrić.

Ital. televizija

18.30 Otroška oddaja; 20.30 Dnevnik; 21.00 Iz serije filmov «Il fuggiasco» — Ključi zapora; 21.50 Ženska oddaja; 22.35 Cesta pod Mont Blancom; 23.00 Dnevnik.

II. kanal

21.00 Dnevnik; 21.15 Cordialmente; 22.00 Glasovi v noči; 22.25 Pustolovščine nad in pod morjem.

Jug. televizija

18.40 Poročila; 18.45 Po Jugoslaviji; 19.15 Glasbena porota; 19.45 V kinu bomo videli; 20.00 Dnevnik; 20.30 Narodna glasba; 20.40 M. Grgić: Sonata facile — TV igra; 21.45 Obzornik.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 29,2, najnižja 19,4, ob 19. uri 27,3; zračni tlak 1015,5 pada, veter 3 km severozahodnik, vlaga 65 odst., nebo jasno, morje mirno, temperatura morja 24,3 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, ČETRTEK, 15. julija
Justa
Sonce vzide ob 4,29 in zatone ob 19,52. Dolžina dneva 15,23. Luna vzide ob 21,22 in zatone ob 5,42
Jutri, PETEK, 16. julija
D.M. Karm.

ŽALNA SEJA SKGZ V GREGORČIČEVI DVORANI

Zorko Jelinčič - lik odločnega antifašista in velikega borca za svobodo ter rodoljuba

Spominski govor je imel dr. Angelo Kukanja - Današnje pogrebne svečanosti

Slovenska kulturno - gospodarska zveza je imela včeraj ob 20.30 v Gregorčičevi dvorani v Ul. Geppa žalno sejo za pokojnim Zorkom Jelinčičem.

Sejo je otvoril predsednik SKGZ Boris Race, ki je dejal, da je SKGZ sklicala to žalno sejo zato, da se poklonimo spominu Zorka Jelinčiča, kulturnega delavca in prosvetnega organizatorja, javnega delavca in nepomirljivega borca proti fašističnemu zatiranju slovenskega ljudstva na Primorskem med obema vojnama, dolgoletnega jetnika fašističnih zaporov in internacij, nadaljevalca bojev za pravice slovenskega človeka v mejah Italije po tej vojni, in da s hvaležnostjo pregledamo to, kaj je pokojnik ustvaril in pretrpel zato, da bi bilo nam in znancem bolje.

Potem ko so vsi prisotni, ki so do kraja napolnili dvorano, z enominutnim molkom počastili pokojnikov spomin, je o liku Zorka Jelinčiča spregovoril dr. Angel Kukanja. Dr. Kukanja je najprej orisal vzdušje, ki ga je ustvaril fašizem s svojim nasilstvom in genocidom nad Slovenci v Italiji, ko je zavladalo za nas prvo brezpravje, ko se je naša govorica na splošno znane načine preganjala in ko je tudi le misliti po slovensko veljalo za velezdajo, zločin zoper državo in italijanski narod, ki so ju hoteli istovetiti s fašizmom. V tej mrki, nevarni in temni dobi med prvo in drugo svetovno vojno je živel, delal in trpel Zorko Jelinčič — je dejal dr. Kukanja — filozof, vnet in razgledan prosvetni in kulturni delavec, predavatelj, politični, kulturni in planinski pisatelj, raziskovalec naših posebnosti in znamenitosti, nenehni pobudnik in snovatelj vsega lepega in dobrega, kar dela življenje vredno, da ga živimo, politik in revolucionar v takratnem pomenu besede in v takratnih razmerah, neuklonljiv borec za narodnostne in socialne pravice našega človeka in naše zemlje, strasten ljubitelj svobode in zato prepričan antifašist, politični preganjanec, konfiniranec in kaznjenec, velik planinec, Jugov prijatelj in sovrstnik; odlikovan z zlatim planinskim znakom, trpin, ki mu nič grdega in zlega ni bilo prihranjenega, kakor ne narodu, ki mu pripada. In obenem kljub vsemu in kljub trpkemu izrazu okoli usten, vedrega in jasnega duha, human in optimist, ki je veliko več bil, kakor bi moge. človek po prvem vtisu in videzu soditi in meniti in ki je veliko več dal, kot pa je sprejemal. Skratka bil je idealist v najlepšem pomenu besede.

Nato je govornik v kratkih besedah opisal njegovo življenjsko pot od rojstva do smrti, zlasti pa njegovo delo med obema vojnama, ki jo lahko imenujemo «herojsko dobo» njegovega življenja. Zadržal se je pri veliki vlogi Zorka Jelinčiča v goriškem dijaškem društvu «Adrija», ko je bil pobudnik za vsestransko delo in povezanost med slovenskimi in hrvatskimi dijaki takratne Julijske krajine in za delo in odporništvo vse ostale mladine. Omenil je njegove ilegalne sestanke in tečaje na Nanosu, v vasi Krn, na Laznah in drugod, na katerih so dozorevale času primerne organizacijske oblike dela in odpora med mladino. Prosvetno delo na Goriškem je zaradi Zveze prosvetnih društev, v katerih je bil Zorko med vodilnimi člani, zavzelo nesluten razmah. Mladina na Goriškem in Tržaškem je kmalu spoznala, da politika «starih» ne bo mogla roditi uspeha. Zato se je na Tržaškem združila v Zvezo mladinskih društev, ki je v tesni povezanosti s podobnimi goriškimi organizacijami mogla učinkovito netiti najprej duh odpora in pozneje preiti k dejanjem, ki so dokazovala njen obstoj in opozorila tudi zunanji svet na slovensko manjšino in njen položaj.

Jelinčičev delež pri vsem tem je bil velikanski, je dejal govornik, in povsem naravno je, da je Zorko bil obtoženec v drugi fazi znamenitega procesa proti bazoviškim mučenikom pred posebnim fašističnim sodiščem in označen kot eden izmed glavnih voditeljev «organizacije», kakor je fašistična policija imenovala v svojih poročilih takratno mladinsko gibanje. Obsojen je bil na 20 let zapora in presedel jih je 9. Po povratku iz zapora je bil živčno sicer načet človek, kateremu se je trpljenje poznalo na telesu, toda njegov duh je bil ves prejšnji. In zato je bil ob izbruhu druge svetovne vojne takoj konfiniran.

Leta 1945 se je Zorko Jelinčič vrnil v Trst in prenesel težo svojega delovanja z Goriške predvsem na Tržaško, kjer se je v novih pogojih s staro in le njemu lastno vnemo in prizadetostjo vrgel na delo. V Prosvetni zvezi je zastavil svoje bogate izkušnje na ljudskoprosvetnem polju, bil je med ustanovitelji Narodne in študijske knjižnice, v katere okrilju je začel in končal pomembno raziskovanje leksikalnih imen in drugih etnografskih značilnosti našega ozemlja. To njegovo delo še čaka na objavo. Kot član odbora za proslavo bazoviških žrtev je s pravo tovariško zvestobo sodeloval pri vsakoletni proslavi in našel je dovolj časa, da je s pisano in govorjeno besedo nastopil povsod tam in takrat, ko je bilo treba. Zato ni njegova publicistična dejavnost v Primorskem dnevniku, v Jadranskem koledarju, v Planinskem vestniku in drugod nič manj važen sestavni del njegove osebnosti in mnogoličnosti njegove ustvarjalne moči.

Mislim, je zaključil dr. Angel Kukanja svoje besede, da spada pokojni Zorko Jelinčič med tiste ne pogoste osebe, ki v časovni odmaknjenosti vedno bolj rastejo po svoji pomembnosti in vplivu, ki so ga imeli pri oblikovanju svoje dobe in njenih ljudi. Zorko se je ves razdal in malo ali nič je zahteval zase. Skušajmo vsaj po smrti biti pravični in radodarnejši z njim in ugotoviti kakšne in koliko brazd je zaoral; in predvsem mu biti hvaležni z željo, da si ga mladina jemlje za vzor človeške dobrote, čiste ljubezni do svojega naroda in domače zemlje, do vseh preganjanih, vnetega za svobodo in strastnega nasprotnika krivice komurkoli, neutrudnega in nesebičnega delavca, ki se umiri šele tedaj, ko ugasne poslednja življenjska iskra v njem. Slovenska kulturno-gospodarska zveza se klanja manom svojega pomembnega sodelavca.

Po komemoracijskem govoru dr. Kukanja je predsednik SKGZ Boris Race prebral še sožalne brzojavke, nato pa je član izvršnega odbora SKGZ Igor Kosmina prebral razpored današnjih pogrebnih svečanosti.

S tem je bila žalna seja zaključena in prisotni so se, preden so se razšli, vpisali v žalno spominsko knjigo.

Razpored današnjih pogrebnih svečanosti

Od 9. do 11. ure bo truplo pokojnega Zorka Jelinčiča v mrtvašnici glavne bolnišnice v Ul. Pietà.

Ob 11.30 bodo krsto prepeljali na žalni oder v Gregorčičevo dvorano.

Od 11.30 do 14.30 bodo člani izvršnega odbora SKGZ, Slovenske prosvetne zveze, Slovenskega planinskega društva, Primorskega dnevnika, Narodne in študijske knjižnice, Zveze političnih preganjancev, Odbora za proslavo bazoviških žrtev, Slovenskega fotokluba in drugih slovenskih organizacij ter pokojnikovi prijatelji imeli častno stražo po deset minut.

Ob 14. uri se bodo od pokojnika poslovili: dr. France Škerlj, podpredsednik Narodne in študijske knjižnice, dr. Sonja Mašera, podpredsednica Slovenskega planinskega društva v Trstu, in dr. Robert Hlavaty, predsednik Slovenske prosvetne zveze.

Nato bo žalni sprevod krenil po ulicah Geppa, Trento, Cellini in Trgu Libertà, kjer se bo razšel in od koder bodo truplo pokojnika z avtomobilom odpeljali na goriško pokopališče, kjer bo **ob 16.30** položeno k zadnjemu počitku.

Včeraj sestanek konzorcija v Mavhinjah

Sinoči so se predstavniki glavnega odbora konzorcija za obrambo razlaščencev sestali v Urdihovi gostilni v Mavhinjah s prizadetimi iz Vižovelj, Cerovelj in Mavhinj. Na sestanku so razpravljali o vseh vprašanjih, ki se tičejo ocenjevanja škode in služnosti na zemljiščih prizadetih.

Danes bo sestanek konzorcija ob 20. uri v gostilni Guštin v Zgoniku za prizadete zaradi gradnje naftovoda v zgoniški občini.

Jutri bo sestanek konzorcija v Velikem Repnu zaradi gradnje naftovoda za prizadete v repentaborski občini v gostilni Škabar v Velikem Repnu.

Delegacija iz Ljubljane gost dr. Libera Mazze

Danes, 15. t. m. bo prispela v Trst tričlanska delegacija izvršnega sveta Slovenije pod vodstvom bivšega člana izvršnega sveta in sedanjega generalnega sekretarja v državnem sekretariatu za zunanje zadeve, Vladimirja Kadunca. V delegaciji sta še član izvršnega sveta Slovenije Riko Jerman in funkcionar sveta Boris Trampuž.

V Trstu bo delegacija gost vladnega komisarja dr. Libera Mazze, ki je maja bil na uradnem obisku pri izvršnem svetu Slovenije na povabilo tedanjega člana sveta Vladimirja Kadunca.

Gostje iz Ljubljane si bodo med dvodnevnim bivanjem v Italiji ogledali Trst in njegovo bližnjo okolico ter obiskali razna industrijska podjetja ter turistične in kulturne ustanove.

ŽENE V OBRAMBO SV. MARKA

Včeraj je tržaška Zveza italijanskih žena (UDI) priredila pohod žena v obrambo ladjedelnice Sv. Marka, ki se ga je udeležilo tudi mnogo svojcev delavcev. Žene so ob 9. uri odšle s številnimi transparenti s Trga Garibaldi ter krenile čez Trg Goldoni na Korzo in šle od tu na Trg Unità.

Tu so poslale delegacije k deželnemu svetu, na županstvo in na prefekturo. V imenu deželnega sveta jih je sprejel njegov predsednik de Rinaldini, ki se je skupno z drugimi člani predsedstva razgovarjal z ženami ter poslal predsedniku republike Saragatu, Moru, Nenniju, Pieracciniju, Boju, Petrilliju, Merzagori in Bucciarelliju-Ducciju naslednjo brzojavko:

Po današnjem razgovoru s svojci delavcev Sv. Marka v Trstu pozivam skupno z deželnim svetom, da se zagotovita ohranitev in okrepitev te ladjedelnice.

Na županstvu je sprejel žene odbornik dr. Gasparo, ki je prebral pismo, katere so mu izročile žene, ter dejal, da je šel tudi župan v Rim z delegacijo, ki je predočila vladnim oblastem tržaške zahteve. Izrekel je upanje, da bo imela delegacija uspeh.

Na prefekturi so žene izročile pismo tajniku dr. Mazze, ki je bil odsoten, ker je vodil omenjeno delegacijo v Rim.

Končno so žene poslale tudi brzojavko ministru za državne udeležbe Boju z zahtevo, da se ladjedelnica ohrani.

PO PRECEJ RAZBURLJIVI RAZPRAVI

Deželni svet odobril zakon o ustanovi za razvoj turizma

Zanj so glasovali furlanski demokristjani in socialisti, proti misovci, komunisti pa so se vzdržali

Včeraj se je v deželnem svetu nadaljevala in zaključila razprava o zakonskem osnutku o ustanovi za razvoj obrti. Kot smo že včeraj pisali, je predvčerajšnjim popoldne nastal med samimi demokristjani in tudi socialdemokrati spor glede sedeža ustanove. Furlanski demokristjani so se skupno s socialisti, komunisti in misovci izrekli za sedež v Vidmu, medtem ko so se tržaški in goriški demokristjani in socialdemokrati izrekli proti zlasti zato, ker so se vsi demokristjani in socialdemokrati še dan prej obvezali, da bodo glasovali za predlog deželnega odbora, da se stvar sedeža določi kasneje. Zaf je torej ob tej priliki pokukal na dan lokalni patriotizem, ali kakor rečemo temu po domače, zapečkarstvo. Seveda je to povzročilo precej razburjenja v obeh večinskih strankah in včeraj niso prišli goriški in tržaški demokristjanski in socialdemokratski svetovalci iz protesta sploh na sejo. No, stvar se bo s časom pomirila, «saj se po prepirih v družini še bolj ljubijo», je včeraj dejal demokristjan Rigutto.

Včeraj so obravnavali še 15 preostalih členov zakonskega osnutka, to je od 6. do 21., pri čemer je bilo precej spreminjevalnih predlogov raznih skupin. K 6. členu so predlagali komunisti dva popravka, liberalci tri, socialisti dva in demokristjani enega. Komunistična popravka je večina zavrnila, prav tako je zavrnila liberalcem dva popravka in enega odobrila, socialistom pa enega zavrnila in enega odobrila. Seveda pa je odobrila demokrstjanski popravek. Ta popravek določa, da bo v upravnem svetu zastopalo obrtnike osem predstavnikov sindikalnih obrtniških organizacij. Te predstavnike bodo izbrali med tistimi, ki jih bodo predlagale same obrtniške organizacije, tako da bodo zastopane vse pokrajine in pordenonsko okrožje. Ker so pa ugotovili, da je ta odobreni demokristjanski popravek bistveno enak liberalnemu, ki je bil zavrnjen, je nastal ogenj v strehi in so predstavniki manjšin odločno protestirali, in sicer Trauner (PLI), Bacicchi (KPI), Bettoli (PSIUP) in Volpe (PSI). Toda socialdemokrat Devetag, ki je predsedoval, se sploh ni oziral na te proteste in kar prešel k nadaljnjemu argumentu. Proti takšnemu ravnanju je komunist Bacicchi še enkrat ostro protestiral in dejal, da tako ne more iti več naprej, razen če mora vedno obveljati le to, kar hoče večina. No, kasneje je prišel na sejo predsednik odbora Berzanti, ki je večkrat spravljivo nastopil in izgladil marsikatero ostrino ter tudi pristal na nekaj popravkov opozicije, tako da se je v dvorani «zjasnilo». K tej diskusiji naj še omenimo, da je komunist Bergomas utemeljil svoj spreminjevalni predlog, v katerem je zahteval, naj bo v upravnem svetu 11 obrtnikov, s tem da hoče doseči z njim, da bodo to resnični obrtniki, lastniki obrtniških delavnic in ne le kakšni funkcionarji združenj obrtnikov, ki ne opravljajo obrti. Običajna večina je odobrila šesti člen osnutka, spremenjenega z omenjenim demokristjanskim popravkom.

K sedmemu členu so predlagali komunisti dva popravka, ki ju je večina zavrnila, in liberalci dva, ki pa sta bila sprejeta. Zatem je bil sprejet komunistični popravek k členu 8, po katerem se bo upravni svet sestajal vsaj vsak mesec po enkrat, medtem ko bi se moral po predlogu deželnega odbora sestajati vsaka dva meseca.

K 10. členu so komunisti predlagali, naj bi imenoval predsednika upravnega sveta sam upravni svet, toda predsednik deželnega odbora Berzanti je dejal, da se dežela ne more odreči nadzorstvu nad ustanovo, ki jo ustanavlja ona sama, ter da mora zato predsednika imenovati dežela. Berzanti pa je predlagal popravek, po katerem ne bo imenoval odbor predsednika na predlog odbornika za obrtništvo, marveč da ga bo imenoval iz skupine oseb, ki jih bodo predlagale obrtniške organizacije. Spričo tega so komunisti umaknili svoj predlog in je večina odobrila Berzantijevega. Pri 11. členu je večina zavrnila dva popravka komunistov in liberalcev, medtem ko so demokristjani umaknili svojega. Pri 13. členu so razpravljali o dveh popravkih komunistov in liberalcev glede imenovanja ravnatelja. Na zagotovila predsednika Berzantija so komunisti umaknili svoj predlog, nakar je večina odobrila predlog liberalcev, po katerem bodo imenovali ravnatelja na podlagi javnega natečaja ali v izrednem primeru «z vpoklicem». Nekaj manj važnih popravkov je bilo tudi pri členu 15 v zvezi s položitvijo obračuna ustanove pri deželnem svetu. Pri 17. členu, ki govori o možnosti razpustitve upravnega sveta ustanove ali odstavitve enega ali več njegovih članov, so komunisti predložili dva popravka: enega je svet odobril, drugega pa zavrnil. Prav tako so sprejeli popravek liberalcev.

Sledile so glasovalne izjave o celotnem zakonu. Misovec Morelli je pojasnil, zakaj je njegova skupina predvčerajšnjim glasovala za sedež ustanove v Vidmu ter izjavil, da bo glasovala proti zakonskemu osnutku kot celoti. S pravo naslado, kot nasprotnik deželne avtonomije, pa je omenil spor med demokristjani in dejstvo, da so bili včeraj vsi goriški in tržaški demokristjani iz protesta proti svojim furlanskim tovarišem odsotni. Vsekakor ni bilo ravnanje misovcev dosledno.

Liberalec Morpurgo je dejal, da je po mnenju njegove stranke ta ustanova koristna, da pa se bo njegova skupina kljub temu pri glasovanju vzdržala. Rekel pa je, da je predvčerajšnja epizoda zapečkarstva zelo resna zadeva.

Komunista Sema je dejal, da se je pri razpravi o tem zakonu pokazalo značilno pomanjkanje enotnih pogledov na vprašanje obrtništva. Za komuniste ni bilo težko odločiti se glede sedeža ustanove, saj ne poznajo lokalnega patriotizma. Tudi on je omenil čudno odsotnost tržaških in goriških demokristjanov na seji. Rekel pa je, da je pri vsej stvari pozitivno, da so bili nekateri komunistični spreminjevalni predlogi sprejeti. Sporočil je, da se bodo komunisti vzdržali.

Socialist Angeli je dejal, da ta zakonski osnutek pač ni nikak dragulj, da pa bo vsekakor koristen. Socialisti bodo glasovali za osnutek tudi zato, ker so sprejeli nekatere izmed njihovih predlogov.

Angeli pa je obsodil odsotnost demokristjanskih in socialdemokratskih svetovalcev ter je rekel, da jim to ni v čast. Po njegovem mnenju je Videm edini pravi sedež za ustanovo, saj je v Furlaniji 80 odstotkov vseh obrtnikov. Zadnji je spregovoril demokristjan Rigutto, ki je skušal ublažiti pomen spora v njegovi stranki in je rekel, da se bo s časom vse izgladilo.

Sledilo je glasovanje, pri čemer so glasovali za zakonski osnutek demokristjani in socialisti, komunisti so se vzdržali, proti pa je glasoval samo misovec Boschi, ker sta jo svetovalca Wondrich in Morelli že prej odkurila. Zakon je bil odobren s samimi 21 glasovi, ker je bilo mnogo svetovalcev odsotnih.

ZA OHRANITEV LADJEDELNICE SV. MARKA

Minister Bo je včeraj zvečer sprejel tržaško delegacijo

Zagotovil je, da bodo upoštevali zahteve Trsta

Včeraj zjutraj je iz Trsta odpotovalo odposlanstvo gospodarskih in sindikalnih predstavnikov našega mesta, da bi se v Rimu sestalo z ministrom za državne udeležbe Bojem. Odposlanstvo sestavljajo tržaški župan Franzil, predsednik pokrajine Savona, deželni odbornik za urbanistiko Leschiutta, predsednik trgovinske zbornice Caidassi ter sindikalna predstavnika Fabricci in Burlo, načeluje pa ji generalni vladni komisar za deželo Furlanijo - Julijsko krajino dr. Mazza.

Minister Bo je v večernih urah sprejel delegacijo, ki mu je predočila zaskrbljenost tržaškega prebivalstva ter gospodarskih in sindikalnih krogov v Trstu zaradi ladjedelske krize in ukrepov, ki jih napovedujejo v škodo Sv. Marka. Delegacija je predočila hude posledice, ki bi jih imelo za deželno gospodarstvo skrčenje dejavnosti ladjedelnice ali pa celo njena ukinitev. Predočila je tudi potrebo, da bi vlada ponovno proučila zadevo, ko se bo izrekla o dokončni vsebini petletnega načrta, da se ohrani tradicionalna proizvodna dejavnost in s tem zaposlitev. Predvsem so delegati zahtevali, da se modernizira ladjedelnica ter da se najamejo novi vajenci, da se nadomestijo upokojeni delavci.

Minister Bo je zagotovil svoje zanimanje ter zagotovil, da osnutek načrta ne predvideva posebnih rešitev za posamezne ladjedelnice. Zato bodo vprašanje Sv. Marka proučili ločeno ter upoštevali važnost, ki jo ima za tukajšnje gospodarstvo.

Minister se je tudi skliceval na proučevanja, ki so v teku in na dvostranske in tristranske sestanke za proučevanje ladjedelstva. Iz teh sestankov bo morala iziti dokončna ureditev te industrije v skladu z mednarodnimi obveznostmi ter z gospodarskimi in socialnimi zahtevami raznih področij. Minister se je obvezal, da bo takoj seznanil tržaška zastopstva z rezultati proučevanj in z ustreznimi predlogi tudi v zvezi s posebnimi vprašanji, ki so mu jih predočili.

Hudo trčenje motorista v ustavljeni avto

Na državni cesti št. 14 (miramarski) je prišlo sinoči ob 18.30 do hujše prometne nesreče pri kateri je bil prizadet 23-letni študent Livio Zarli iz Ul. Galleria 3. Zarli se je vozil proti mestu na motorju gilera TS 34140 ter je že privozil pred naravni predor pod Sv. Križem, ko mu je nenadoma zapri pot avto fiat 500 TS 68391, ki ga je 68-letni Giuseppe Nicetti iz Ul. XXX. oktobra št. 8 nameraval ustaviti na tamkajšnjem parkirišču kraj ceste. Motorist se je z vso silo zaletel v Nicettijev avtomobil in se prevrnil. Pri tem se je resno poškodoval po vsem telesu, levo nogo pa si je popolnoma zmečkal. Pridržali so ga na ortopedskem oddelku glavne bolnišnice, kjer bo moral ostati najmanj 70 dni.

ŠIRITE
PRIMORSKI DNEVNIK

Kino

Ameriški cirkus na športnem igrišču S. Giovanni, tel. 55002, danes predstava ob 21. uri. Vabljeni!

Danes v Miramaru: predstava «Luči in zvoki» ob 21. in ob 22,15 v italijanščini «Massimiliano e Carlotta».

Festival fantastičnega filma. Ob 17,30 v Avditoriju za retrospektivo: «Not of this earth» (Ni s te zemlje) iz l. 1957 Rogerja Corman s Paulom Birchem in Beverly Garlandom. Ob 21. uri na gradu Sv. Justa: «Gozie jestes Luizo?» (Kje si Luiza?) Janusza Kubika (Poljska); «The skull» (Lobanja) Freddia Francisa (V. Britanija). Prepovedano mladini do 18. leta.

* * *

Nazionale 16,30 «Jim il primo» Technicolor, Cameron Mitchell.
Arcobaleno 16,00 «I prigionieri dell'isola insanguinata» Technicolor.
Excelsior 16,30 «Ho una moglie pazza, pazza, pazza» Fernandel, Sandra Milo.
Fenice 16,30 «Tamburi ad ovest» Cinemascope. A. Moorfie.
Grattacielo 16,00 «Qualcosa che vale» Rock Hudson.
Alabarda 16,30 «Sù e giù» Eleonora Rossi Drago, Enrico Maria Salerno. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Filodrammatico 17,00 «Una come quelle» Elke Sommer. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Aurora 16,30 «Batahan» Technicolor.
Cristallo 16,30 «Ho sposato 40 milioni di donne».
Garibaldi 16,30 «Terrore sulla città» William Holden.
Capitol 17,00 «La fuga» Ainouk Ahimee, Giovanna Ralli.
Impero 17,00 «Tra due fuochi».
Vittorio Veneto 17,00 «Landrù» Technicolor.
Moderno Danes počitek
Astra 17,00 «L'arciere del re» Technicolor.
Astoria 17,00 «La maschera del demonio» Prepovedano mladini pod 16. letom.
Abbazia 16,00 «Tutti per uno» Beatles.
Ideale 16,30 «Chi giace nella mia bara?» Bette Davis. Prepovedano mladini pod 14. letom.

LETNI KINO

Sattelite 20,30 «Il mistero dei tre continenti» Technicolor. M. Hyer, G. Cervi. Se ponovi prvi del.
Paradiso 20,30 «Hatari» Technicolor. J. Wayne, E. Martinelli, R. Buttons. Se ponovi prvi del.

Šolske vesti

Ravnateljstvo slovenske srednje šole v Dolini sporoča, da se je pričelo vpisovanje v prvi razred za dijake, ki so v poletnem roku zaključili V. razred osnovne šole, in se bo zaključilo 25. julija.

Hkrati sporoča, da se je pričelo tudi vpisovanje v 2. in 3. razred, ki se bo zaključilo 25. septembra.

Drž. srednja šola s slovenskim učnim jezikom v Rojanu, Ul. Montorsino 8 opozarja, da je vpisovanje v prvi razred šole do 25. julija za učence in učenke, ki so dovršili uspešno pett razred osnovne šole in do 25. septembra t.l. za one, ki imajo popravni izpit.

Istočasno sporoča, da se je pričelo in bo trajalo do 25. septembra t.l. tudi vpisovanje za drugi in tretji razred.

Včeraj - danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 14. julija 1965 se je v Trstu rodilo 12 otrok, umrlo pa je 8 oseb.

UMRLI SO: 33-letni Desiderio Klaver, 77-letni Giovanni Gardini, 69-letni Giovanni Jurkic, 69-letni Antonio Pippolo, 76-letni Giovanni Ferluga, 64-letni Oliviero Curri, 81-letna Luigia Serbo vd. Forza, 71-letna Francesca Rindi vd. Sala.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN (12. 7. — 18. 7.)

All'Angelo d'oro, Trg Goldoni 8; Cipolla, Ul. Belpoggio 4; Marchio, Ul Ginnastica 44; Nicoli, Ul. di Servola 80 (Skedenj); Alla Basilica, Ul. S. Giusto 1; Busolini, Ul. P. Revoltella 41; INAM Al Cedro, Trg Oberdan 2; Manzoni, Ul. Settefontane 2.

Služba od 13. do 16. ure

All'Angelo d'oro, Trg Goldoni 8; Cipolla, Ul. Belpoggio 4; Marchio, Ul Ginnastica 44; Nicoli, Ul. di Servola 80 (Skedenj).

NOCNA SLUŽBA LEKARN

Alla Basilica, Ul. S. Giusto 1; Busolini, Ul. P. Revoltella 41; INAM Al Cedro, Trg Oberdan 2; Manzoni, Ul. Settefontane 2.

Mali oglasi

RAZNOVRSTNO POHISTVO za moderne domove po izrednih cenah dobite pri «ASTROMOBIL», Via Giulia 108 (Rotonda del Boschetto).

VESPE LAMBRETE, vse potrebščine in nadomestne dele za vse vrste motornih koles po zmernih cenah dobite pri A.M.A.R. — Trst, via del Bosco N. 6 — Tel. 41-946

GOSPODINJSKO POMOČNICO za vsa hišna dela išče družina z dvema otrokoma v Rimu. Tudi za kuhanje. Srednje znanje italijanščine potrebno. Nudi vso oskrbo in dobro plačo. Ponudbe tako iz Slovenije kakor iz Primorske, s priporočili, zahtevami in fotografijo, na: Vladko Kos-Est, Via Livorno 89, Roma.

Sintetične preproge

in preproge za hodnike iz plastike «BALATUM» in «MERAKLON». Moderno pokrivanje podov z gumo, «MOQUETTE» in ploščice «RIKETT» in «ARMSTRONG». Bežna vrata «ROLLPORT», beneške zavese (tende veneziane). Hitra ureditev s specializiranim osebjem A. R. P. ITALPLAST, Trst, Trg Ospedale št. 6 - Tel. 93-919

Potovalni urad «AURORA»

ima na razpolago še nekaj prostora za

AVTOMOBILSKO KRIŽARJENJE

z motorno ladjo «Liburnija» v dneh **od 18. do 20. julija 1965.**

Vkrcanje avtomobilov in potnikov v nedeljo popoldne v Trstu, nato vožnja do Reke. Tu kratek izlet do Crikvenice, popoldne pa odpluje ladja do Zadra. Prenočitev na ladji. V torek odhod iz Zadra do Ancone, od koder se potniki vrnejo s svojimi avtomobili v Trst.

Cena križarjenju je 26.000 lir, vključno transport avtomobilov.

Vpisovanje do jutri, petka zvečer v potovalnem uradu «AURORA», Trst, Ulica Cicerone 4, tel. 29-243.

OSMICA
ŽERJAL JOSIP - Boljunec 110
(Velika ulica v Borondecu)

Izleti

Prosvetno društvo Prosek Kontovel priredi v nedeljo, 1 avgusta enodnevni izlet na Sv. Višarje. Vpisovanje na sedežu društva.

* * *

Bivši partizani in aktivisti NOV iz Križa prirejajo dne 25. julija izlet v Cerkno in Ljubljano. Na sporedu je obisk bolnice Franja in ogled muzeja ljudske revolucije. Na spomenikih padlih bodo krajše proslave s položitvijo vencev, kjer bo pel tudi domači pevski zbor «Vesna». Vpisovanje do vključno 15. t.m. v Ljudskem domu ter v domu «Albert Sirk». Cena vpisnine 1400 lir.

Darovi in prispevki

Namesto cvetja na grob prijatelja Zorka Jelinčiča daruje družina Berginc Franca 3000 lir za Dijaško Matico.

Namesto cvetja na grob pok. Zorka Jelinčiča daruje Ana Bratoš 3000 lir za Dijaško Matico.

V počastitev spomina pok. Zorka Jelinčiča daruje Boris Pahor 10.000 lir za športno združenje Bor. V isti namen darujeta Ema Tomažič 2000 in Ivanka Colja 1000 lir.

V spomin pok. prof. Zorka Jelinčiča daruje družina Ladi Jazbec 2000 lir za športno združenje Bor.

Slovenski foto klub v Trstu izreka svojcem Zorka Jelinčiča svoje iskreno sožalje.

Športno združenje Bor izreka iskreno sožalje svojcem ob smrti Zorka Jelinčiča, iskrenega prijatelja slovenske mladine v Italiji.

Socialistična federacija v Trstu izreka ob smrti svojega člana Zorka Jelinčiča iskreno sožalje hudo prizadetim svojcem.

S potrtim srcem sporočamo žalostno vest, da nas je za vedno zapustila naša draga mama

JOSIPINA HLAČA vd. KONIČ

K večnemu počitku jo bomo spremili v petek, 16. t.m. ob 16.15 iz glavne bolnišnice.

Žalujoči hčerki Kristina in Santina z možema, sinova Miro z ženo in Pino, sestra Ivanka, vnukinji Lidia in Laura, vnuk Dario ter ostali sorodniki.

Trst, 15. julija 1965.

Naznanjamo žalostno vest, da nas je zapustila naša draga

Otilija Stegu roj. Perlot

Pogreb pokojnice bo v petek, 16. t.m. ob 16.30 na pokopališču v Barkovljah.

Žalujoča sinova Velimir in Radovan in ostalo sorodstvo

Trst, 15.VII. 1965.

Po dolgi in mučni bolezni je preminil

ZORKO JELINČIČ

kulturni delavec in prosvetni organizator, nepomirljiv borec proti fašističnemu zatiranju slovenskega ljudstva, dolgoletni jetnik fašističnih zaporov.

Pokojnik bo ležal na mrtvaškem odru od 11.30 v Gregorčičevi dvorani v Ul. Geppa 9, od koder se bomo od njega poslovili ob 14. uri, nakar se bo razvil žalni sprevod. Pokopali ga bomo ob 16.30 na goriškem pokopališču.

SLOVENSKA KULTURNO-GOSPODARSKA ZVEZA

ODBOR NARODNE IN ŠTUDIJSKE KNJIŽNICE v Trstu se s hvaležnostjo spominja svojega dolgoletnega člana

ZORKA JELINČIČA

neutrudnega načelnika etnografskega odseka. Njegovim svojcem izraža najglobljе občutke svojega sožalja.

A. BRANDOLIN - TRST, VIA S. MAURIZIO, 2

Novi tipi lestencev za vhode, kuhinje, za dnevne sobe ● *Razstavljenih je 120 vzorcev lestencev* ● 10-12-15-litrski električni grelci za vodo znamke: Radi, Perlina, Aequator ● *80-100-litrski električni grelci za vodo najboljših znamk: Perlina, Radi, Tecnomasio, Triplex, Sabiana, Siemens* ● Kopalnice bele, champagne, sinje, sive, zelene, roza, znamke RICHARD GINORI ● *Vodne pipe najboljših znamk in najrazličnejših modelov* ● Pritikline za kopalnice: ekonomični, normalni, luksuzni in barvani tipi ● *Ogledala za kopalnice različnih velikosti in oblik*

NA SEJI OŽJEGA ODBORA TRGOVINSKE ZBORNICE

Dr. Caidassi o ugodnih perspektivah obmejnega industrijskega sodelovanja

Predsednik je poročal tudi o stikih v okviru velesejma ter o sestanku v Gorici za razvoj sodelovanja v okviru italijansko-jugoslovanskega sporazuma

Na zadnji seji ožjega odbora tržaške trgovinske zbornice je predsednik dr. Caidassi sporočil, da se bo dežela Furlanija-Julijska krajina udeležila običajnega vsakoletnega sejma v Celovcu, ki ga bodo odprli 5. avgusta. Dr. Caidassi je nato prebral daljše poročilo o stikih, ki jih je tržaška zbornica navezala s številnimi državami iz Afrike iz Srednje Evrope za časa pred kratkim zaključenega 17. mednarodnega vzorčnega velesejma. Dne 22. junija se je na sedežu trgovinske zbornice sestala krajevna delegacija italijansko - jugoslovanske trgovinske zbornice iz Milana, sestanka pa so se udeležili tudi trgovinski svetnik pri italijanski ambasadi v Beogradu dr. Gorga, predstavniki goriške, videmske, zagrebške ter ljubljanske gospodarske zbornice. Na sestanku so razpravljali o ugodnih perspektivah, ki se v tem trenutku odpirajo nadaljnemu razvoju vzajemnega sodelovanja med industrijskimi podjetji na tej in na oni strani meje. V okviru tehnično - industrijskega dogovora iz novembra lanskega leta, se bo to sodelovanje v bližnji bodočnosti lahko tem bolj razvilo, ker je bil pred kratkim ustanovljen mešani odbor strokovnjakov, ki bo poslej proučeval konkretne predloge za sodelovanje, ki mu jih bodo podajala prizadeta podjetja. Odbor je izrazil upanje, da bo v mešani italijansko - jugoslovanski tehnični odbor vključen tudi predstavnik tržaške zbornice. Na sestanku so razpravljali tudi o potrebi, da bi čimprej vzeli v pretres vprašanje o nadaljniem razvoju trgovinskega sodelovanja med obmejnimi področji, in sicer s posebnim poudarkom na posledice, ki jih bo na tem področju imelo postopno uresničevanje določb Evropske gospodarske skupnosti.

V prostorih velesejemske uprave se je predsednik Caidassi 23. junija sestal z avstrijsko delegacijo, ki so jo sestavljali predstavniki zvezne trgovinske zbornice z Dunaja, med temi nien predsednik ing. Salinger. Naslednjega dne se je dr. Caidassi v okviru dneva Madžarske sestal z ravnateljem madžarske trgovinske zbornice Harsanhyjem Gospodarstvenika sta vzela v pretres možnost, da bi odposlanstvo tržaških operaterjev in gospodarstvenikov obiskalo Madžarsko v prihodnjem novembru. Dne 25. junija se je predsednik Caidassi sestal z gospodarsko delegacijo iz Gabona, s katero je stekla beseda zlasti o možnostih za nadaljnji razvoj trgovinskega sodelovanja med našim pristaniščem in novo afriško državo, ki ponuja skozi tržaško luko Evropi zlasti eksotičen les in odlično železno rudo.

Predsednik velesejemske uprave kap Suttora je nato poročal o uspehih Dneva kave, ki je bil kakor znano 1. julija. Dan kave je doživel veliko odobravanje v vseh prizadetih krogih. Predsednik Italijanskega odbora za kavo je poudaril svoje zadovoljstvo nad uspehom te nove prireditve v okviru tržaškega sejma s posebnim zahvalnim pismom, ki ga je naslovil na upravo velesejma. Dr. Caidassi se je še isti dan sestal tudi s trgovinskim atašejem pri albanski ambasadi v Rimu Samijem Muhametijem, ki je izrazil pripravljenost albanske države, da bi pospešila trgovinsko poslovanje s Trstom. Dr. Caidassi je nato poročal še o nadaljnjih stikih, ki jih je za časa sejma navezal s predstavniki številnih afriških držav, tako zlasti južnoafriške republike, Kameruna, Gane in Libije. Kakor je govornik poudaril, med našim pristaniščem in omenjenimi afriškimi državami obstajajo že zdaj ugodne gospodarske vezi, vendar je upravičeno pričakovanje, da se bo vzajemno poslovanje v bodoče še občutno razvilo.

Član odbora dr. Gabrielli je nato poročal o poteku in zaključkih tekmovanja med tržaškimi trgovinskimi tvrdkami, ki so za časa majskega srečanja alpincev v našem mestu pripravile vrsto posebno okrašenih izložb v okviru praznovanja, ki se ga je udeležila tudi trgovinska zbornica. Odbornik Gabrielli je nato kratko poročal tudi o srečanju s predstavniki ljudske republike Kitajske. Odbornik Frandoli je prebral poročilo o poslovanju Centra za teoretsko fiziko, ki je dozivel mednarodno priznanje in za katerega delovanje vlada veliko zanimanje v mednarodnih strokovnih krogih. Prof. Florit je poročal o udeležbi obrtnikov iz dežele Furlanije-Julijske krajine na 29. obrtniškem sejmu v Firencah, kjer je razstava naših obrtnikov doživela prodoren uspeh. Govornik je nato kratko orisal pomen okroznice št. 145 zaklladnega ministrstva, ki se nanaša na povračilo vojne škode in na povračilo brodarine za ladje, ki jih je svoj čas rekvirirala odnosno najela na svoj lasten račun država. Ministrska okrožnica je vnesla občutne spremembe v običajno prakso, ki se je pri tržaških prizadetih kategorijah že globoko udomačila. Zato je odbor sklenil, da bo v kratkem poslal v Rim posebno strokovno odposlanstvo, ki naj v tem pogledu stopi v stik z državnim podtajnikom na zakladnem ministrstvu Cappugijem. Odbor zbornice je nadalje sklenil, da se bo pridružil prizadevanju združenja trgovcev iz tržaške pokrajine ter vzporednih združenj iz Gorice in Milana, da bi od državnih organov dosegli spremembo člena št. 21 organskega zakona o davku na poslovni promet (IGE), in sicer v smislu, da bi lahko z blagom, ki je namenjeno v tujino ali pa v carinsko skladišče, lahko operiral sam prodajalec v imenu izvoznika.

Predsednik zbornice dr. Caidassi je nato sporočil, da je bil 6. julija na goriški zbornici sestanek tržaške, videmske in goriške trgovinske zbornice ter gospodarskih zbornic iz Zagreba, Ljubljane in Kopra, katerega sta se udeležila tudi dosedanji ravnatelj zunanjetrgovinskega oddelka pri generalnem vladnem komisariatu v Trstu dr. Tomada ter jugoslovanski konzul Milutinović. Na sestanku so se gospodarstveniki dotaknili dveh važnih vprašanj. Predsednik deželnega združenja trgovinskih zbornic inž. Rigonat je najprej prebral daljše poročilo o vprašanjih, ki zadevajo tehnično-industrijsko sodelovanje med obmejnimi podjetji v okviru italijansko-jugoslovanskega sporazuma iz novembra lanskega leta, ter je navedel vrsto konkretnih primerov, v katerih je do takšnega sodelovanja med podjetji na obeh straneh meje že prišlo. Na sestanku so tudi ugotovili nujnost, da bi čimprej prišlo do ustanovitve posebnega mešanega italijansko-jugoslovanskega odbora, ki naj proučuje možnosti, ki se odpirajo nadaljnjemu industrijskemu sodelovanju, in ki naj stalno spravlja v stik prizadeta podjetja z obeh strani državne meje.

Prisotni strokovnjaki so izrazili željo, da bo odbor ustanovljen že v prvi polovici meseca septembra, ter da se bo lahko prvič sestal že za časa jesenskega velesejma v Zagrebu. Na koncu je predsednik zbornice dr. Caidassi spregovoril o razvoju trgovinske izmenjave med Italijo in Jugoslavijo ter se dotaknil zlasti problematike, ki zadeva to izmenjavo z ozirom na razvoj Evropske gospodarske skupnosti in poslovanja s tretjimi državami.

Zbornični odbor je na koncu zasedanja sklenil podeliti ustanovi za kmetijski preporod (Ente Rinascita Agricola) prispevek v višini enega milijona lir.

Avto je je podrl

Ko je včeraj okrog 12.50 24-letna prodajalka v trgovini Anna Meriggioli hotela prečkati na prehodu za pešce ulico na križišču Ulic Roma in Ghega, jo je podrl avtomobilist Nekaj trenutkov nato so jo z avtom RK, ki je slučajno privozil mimo, nemudoma odpeljali v bolnišnico, kjer so jo sprejeli na ortopedski oddelek zaradi zloma leve stegnenice, zaradi številnih prask po glavi in drugih poškodb.

21. t. m. izredna seja miljskega obč. sveta

Predvčerajšnjim zvečer ob 17.30 se je pod predsedstvom župana Millia sestal miljski občinski odbor in župan Millo je počastil spomin na delu tragično preminulega občinskega odbornika Nerea Martinellija.

Župan je nato podal izčrpno poročilo o škodi, ki jo je na miljskem področju povzročilo neurje v noči med 4. in 5. t.m. in o korakih pri vladnem komisarju, pri deželi in drugih oblasteh za takojšnjo pomoč prizadetim družinam in kmetovalcem.

Odbor je nato poleg navadnih upravnih ukrepov odobril osnutek občinskega proračuna in proračuna občinskega podjetja ACNA za poslovno leto 1965 in sklenil sklicati občinski svet za 21. t.m. ob 20. uri Svet bo moral razpravljati o obeh proračunih kakor tudi o vključitvi začasnih prispevkov v enotno plačo osebja, o obračunu občine in podjetja ACNA za l. 1963, o posojilu 15 milijonov lir za kritje primanjkljaja podjetja ACNA in še o drugih vprašanjih upravnega značaja.

Oddana cestna dela

Na deželnem skrbništvu za javna dela pri generalnem vladnem komisariatu so te dni po zasebnem pogajanju tržaški družbi z omejeno zavezo CESIA oddali gradnjo cestnega odseka, ki bo povezoval s cestnim omrežjem skupino stanovanjskih hiš, ki jih je pred časom zgradila Ustanova za ljudske hiše IACP v Ul. Flavia. Vrednost cestnega odseka, ki predstavlja le prvi del večjega gradbenega načrta, znaša 22,410.000 lir.

NA POVABILO GROČANSKIH KMETOV IN ŽIVINOREJCEV

Deželni odbornik za kmetijstvo si je ogledal hleve v Gročani

Odv. Comelli se je živo zanimal za dosežene uspehe gročanskega središča za vzrejo plemenske živine sivorjave pasme

Včeraj je deželni odbornik za kmetijstvo, gozdarstvo in gorsko gospodarstvo odv. Comelli obiskal na vabilo tamkajšnjih kmetov Gročano, kjer je ustanovljeno središče za vzrejo plemenske živine sivo rjave pasme. Gročana je prva in dosedaj edina vas v deželi Furlanija Julijska krajina, kjer sploh ni med živino tuberkuloze in bruceloze. Zato je Gročana uradno priznana kot popolnoma zdravo področje in bi se mleko iz njenih hlevov lahko prodajalo ter uživalo brez predhodne pasterizacije kot zdravilno mleko.

Odv. Comellija so spremljali odbornikov tajnik dr. Benedetti, funkcionar odborništva za kmetijstvo dr. Caprini, dr. Perco, dr. Baša, dr. Marsi in izvedenc Tagliaferro, dr. Bellarosa, okrožni nadzornik za gozdove, načelnik gozdarske straže iz Bazovice Travan, pokrajinski tajnik PSI in deželni svetovalec Pittoni, deželni svetovalec dr. Siškovič in deželni svetovalec dr. Skerk, dolinski župan Dušan Lovriha ter tajnik Kmečke zveze Lucjan Volk in tajnik Zveze malih posestnikov Marij Grbec.

Med obiskom res vzorno in sodobno urejenih hlevov ter ogledom plemenske živine, so strokovnjaki obrazložili deželnemu odborniku vložena sredstva in napore živinorejcev ter javnih ustanov za ustanovitev vzrejišča plemenske živine. V Gročani je sedaj več kot 200 glav goveda, ki daje dnevno okrog 9 hl mleka, ki bi ga lahko oddajali otroškim bolnišnicam ali sanatorijem. Glede na to in spričo dejstva, da bi gročanski živinorejci nakrmili še okrog 50 glav živine, bi lahko pristopili tudi živinorejci iz bližnjih vasi, ki imajo zdravo živino, in bi tako dnevna proizvodnja takega mleka dosegla že zdaj najmanj 15 hl, so strokovnjaki že izdelali nove načrte za ustanovitev zadružne mlekarne z vsemi potrebnimi napravami, za kar bi dobili na podlagi obstoječih zakonov za napredek živinoreje državni prispevek. Le neke formalne težave v zvezi z lastninskim stanjem, ki bodo, kot upamo, čimprej urejene, so pobudo za sedaj zaustavile, kar je vsekakor škoda. V perspektivi se proučuje tudi možnost zgraditve zadružnega hleva za telice, da bi hlevi ostali za mlekarice.

Odbornik odv. Comelli je pokazal veliko zanimanje za dosežene uspehe naporov gročanskih živinorejcev ob pomoči strokovnjakov in za možnosti razvoja živinoreje na našem področju in v deželi na sploh, ki jih Gročana nakazuje kot vzgledna živinorejska vas.

Ob prihodu so vaščani sprejeli in pozdravili deželnega odbornika ter goste, nato pa so jim po ogledu postregli z zakusko ter so izrazili odv. Comelliju in gostom zahvalo za zanimanje, ki so ga pokazali za vas in njene probleme.

IZ TRŽAŠKIH SODNIH DVORAN

Zasačen v ukradenem avtu: obsojen na dobri dve leti

Prisebnosti svakinje lastnika ukradenega avtomobila se je zahvaliti, da je tat padel v roke pravici neposredno po tatinskem podvigu

Na kazenskem sodišču, ki mu je predsedoval dr. Rossi, se je moral včeraj zagovarjati 22-letni Mario Ballarin iz Ul. Marchesetti 43-I, ki je bil obsojen, da je iz nekega avta ukradel ključe, nato pa ukradel drugi avto, ki ga je Ladislav Čelihar iz Ul. Corti 4 parkiral na Trgu Venezia. Razen tega je bil obtožen, da je vozil avto brez šoferske knjižice. Sodišče je Ballarina obsodilo na 2 leti in 15 dni zapora 2 meseca pripora in na 75.000 lir globe ter kazni.

Ballarin pri svojem podvigu ni imel sreče. V soboto, 10. julija je okrog 14. ure ukradel avto in se z njim vozil po mestu, toda okrog 20. ure je pri Sv. Andreju Čeliharjeva svakinja, 26-letna Laura Poropat, zagledala ukradeni avto, ki ga je vozil neznanec. Laura, ki se je peljala v družbi svoje prijateljice, je sledila neznancu, nato ga je prehitela in mu prestriglа pot, tako da se je moral ustaviti. Neznanega šoferja je vprašala, kako je prišel do avtomobila, a ni dobila odgovora. Zaprosila je prisotne pešce naj pokličejo policijo. Tedaj je Ballarin zbežal. Laura je zaprosila prijateljico, naj mu sledi, sama pa je telefonsko obvestila policijo. Ballarin ni zbežal daleč. Skril se je v vežo hiše štev. 3 v Ul. Economo in čakal na ugodno priložnost, da bi izginil, toda na cesti je pazila prijateljica Laure. Agenti policije so kmalu prihiteli in neprevidnega tatu odpeljali na varno.

***

Isto sodišče je obsodilo 28-letnega Juraja Novosela, jugoslovanskega begunca, na 8 mesecev zapora in 35.000 lir globe in kazni, ker je v slačilnici gradbišča podjetja Gomatani in Bois v Ul. Scoglietto ukradel 2 tisoč lir, Oliviju Valenti iz njegovega suknjiča. Obsojen je bil tudi zaradi tega, ker je imel pri sebi 8,5 cm dolgo rezilo.

Novosela je zapazil Ottavio Ivančič, kako je brskal po žepih oblek v slačilnici. Vprašal ga je, kaj tam išče. Novosel mu je odgovoril, da išče zaposlitev. Ivančič je takoj opozoril svoje delovne tovariše in tako je Valenta zapazil, da sta mu izginila dva tisočaka. Novosel je medtem odšel, Valenta in Ivančič pa sta ga ujela na cesti in ga spremila na bližnje poveljstvo karabinjerjev.

Pozor kopalci morski pes v zalivu!

Na vseh kopališčih vzdolž tržaške obale je bila včeraj izobešena rdeča zastava — znak nevarnosti za kopalce. V zalivu se je namreč pojavil velik morski pes, katerega so najprej opazili z nekega vlačilca pred Grljanom, nato pa tudi nekateri ribiči. O prisotnosti nevarne morske zveri v zalivu so takoj obvestili luško poveljstvo, to pa je opozorilo posredovalo kopališčem. Vzdolž obale je včeraj tudi ves dan patruljiral poseben policijski čoln.

Morskega psa, ki naj bi bil dolg 4 metre in pol, pa so opazili tudi z obalne potniške ladje «Ambriabella», kakih 6 milj od Lanterne.

V baru so razgrajali in pretepli lastnika

Agenti letečega oddelka so prijavili sodišču pod obtožbo povzročitve telesnih poškodb in pijanosti 26-letnega pristaniškega delavca Maria Taucerja in 24-letnega cestnega pometača Maura Lombardija, brata Giordana in Giorgi Krisciaka pa zaradi povzročitve hudih telesnih poškodb. Prva dva sta v zaporu, druga pa na začasni svobodi.

Pred sodišče je vso četvorico pripeljal dogodek, ki se je pripetil v soboto pozno zvečer v baru «Maria» v Ul. Ginnastica. Okrog 23.30 je vstopilo v lokal, ki ga vodi 38-letni Pietro Magione, rojen v Krhu v Sovjetski zvezi, sedem oseb, ki so naročile kavo. Magione se je brž lotil pripravljanja naročene kave, ko se je nekdo od gostov spomnil in naročil še sedem brandyjev. Magione je medtem opazil, da so možakarji tudi pijani, zato je začel oklevati in se izgovarjati, češ, da jim ne more postreči. To je bilo za bojeviteže dovolj. V napetem ozračju, ki je nastalo, so se trije gostje hitro izmuznili, ostali štirje pa so se lotili Magioneja s pestmi in brcami. Nekaj klofut in udarcev pa je dobila tudi Magionejeva mati, ki mu je priskočila na pomoč. Končno je Magioneju nekako le uspelo, da je zagrabil za telefon in zavrtel št. 223 ter pozval agente. Ti so takoj prihiteli in seveda vse štiri srboriteže odpeljali na policijo, kjer so jih zaslišali in po zaključeni preiskavi predali v nadaljnji postopek sodišču.

Avtomobilist podrl dekle na Nabrežju

Ob 13. uri so na nevrokirurškem oddelku glavne bolnišnice sprejeli 19-letno prodajalko Dailo Travan iz Ul. Molino a vento 154. Travanovo je malo pred tem na Nabrežju 3. novembra v višini turističnega urada pred Verdijevim gledališčem podrl na tla avtomobil Giulietta TI z evidenčno tablico TS 75848, ki ga je upravljal 21-letni Marino Codarin iz Ul. Udine 12. Avto je vozil proti Marsovemu polju, medtem pa je ponesrečenka prečkala cestišče v smeri proti mestu. Pri padcu je Travanova zadobila hujšo poškodbo na glavi s krvavitvijo iz levega ušesa. Okrevala bo v 30 dneh.

Kino na Opčinah

predvaja danes, dne 15. t.m. z začetkom ob 18. uri Eastmancolor film

ROMA contro ROMA

(RIM PROTI RIMU)

Igrajo: Susi Andersen — Ettore Manni — John D. Barrymore — Ida Galli in Philippe Hersent.

Veliki zgodovinsko-pustolovski film, ki vam bo ostal v spominu!

KINO «IRIS» PROSEK

predvaja danes, dne 15. t.m. z začetkom ob 19.30 uri film

JOHNNY COLL

Igrajo: Henry Silva, Elizabette Montgomery, Sammy Doria

«UNIVERSALTECNICA»

RADIO — TELEVIZORJI — AVTOMATIČNI IN SUPERAV TOMATIČNI PRALNI STROJI — HLADILNIKI — ELEK TROGOSPODINJSKI PREDMETI CANDY — REX — CGE

Izredne cene za izvoz — Dostavljamo na dom brez posebnih stroškov v vse predele v Jugoslaviji

UNIVERSALTECNICA Trieste — Trst

Corso Garibaldi št. 4. tel. 41243 in Trg Goldoni št. 1

Goriško-beneški dnevnik

POMOČ PRIZADETIM PO NEURJU

Te dni bodo začeli razdeljevati pet milijonov najpotrebnejšim

Tako so odločili na sestanku krajevnih predstavnikov včeraj na prefekturi

Včeraj dopoldne je bil na goriški prefekturi sestanek, ki ga je sklical prefekt z namenom, da bi se pogovorili glede razdelitve 5 milijonov lir, ki jih je nakazalo notranje ministrstvo kot prvo pomoč oškodovancem pri neurju dne 4. in 5. julija na Goriškem. Ta pomoč je namenjena predvsem tistim, ki so zaradi neurja najbolj v potrebi. Pomoč naj bi razdelili preko občinskih podpornih ustanov. Na sestanku naj bi proučili tudi ukrepe za pomoč, ki so v teku ali pa so jih najavile državne in deželne oblasti in krajevne ustanove. Potrebno bi bilo poskrbeti tudi za vskladitev raznih pobud in pospešiti ves postopek ter potrebne cenitve škode.

Sestanka so se udeležili predsednik pokrajinske uprave, župani najbolj prizadetih občin, finančni intendant, pokrajinski nadzornik za kmetijstvo, ravnatelj urada za kmetijske dajatve, predstavniki prizadetih kategorij in tehnični uradniki državnih uradov.

Na zborovanju so obširno razpravljali o raznih argumentih, ki se tičejo pomoči oškodovancem. Pomoč v znesku petih milijonov bodo razdelili med prizadete preko občinskih podpornih ustanov ki jo bodo prejele še tekom tega tedna.

Prefekt si je pridržal pravico, da organizira še druge take sestanke, ki bi se izkazali potrebni, da bi se čimbolj pospešilo izvedbo ukrepov za pomoč prizadetemu kmetijstvu.

V soboto nadaljevanje pogajanj za levi center

Tri stranke levega centra KD, PSDI in PSI so objavile včeraj kratko uradno poročilo, v katerem je rečeno, da ni bil za sestavo odborov levega centra na sestanku predstavnikov treh strank, ki je bil pretekli torek zvečer na sedežu KD v Gorici. Ker obstajajo med predstavniki še vedno nesoglasja, ki so se pojavila že na prvem sestanku od prejšnjega tedna, so se sporazumeli za nov sestanek, ki bo v soboto 17. t. m.

Župan iz Sovodenj včeraj zaprisegel

Včeraj je pred goriškim prefektom prisegel župan iz Sovodenj Jožef Češčutkov prvi izmed treh županov slovenskih občin. Tako je Češčut nastopil že svojo četrto mandatno dobo kot župan te največje slovenske občine na Goriškem.

Istega dne so prisegli pred prefektom tudi novi župani iz Zagraja, Starancana in Turjaka.

V Štandrežu so pokopali Olgo Lutman

Včeraj popoldne so v Štandrežu pokopali 59-letno Olgo Lutman iz Kraške ulice št. 73. Pokojnica je bila zavedna slovenska žena ter stalna naročnica našega časopisa. Njen mož, ki je umrl že pred leti je bil tudi aktiven delavec v domačem prosvetnem društvu. Pogreba se je udeležilo mnogo ljudi, domači pevci pa so ji zapeli v slovo nekaj pesmi. Znanci in prijatelji izrekajo svojcem ob tej hudi izgubi iskreno sožalje, ki se mu pridružuje tudi naše uredništvo.

S SEJE OBČINSKEGA ODBORA

Uredili bodo okolje pri cerkvi v Štandrežu

Vabilo župana na Koroško - Dr. Gallarotti se poslavlja

Občinski upravni odbor v Gorici je imel tudi pretekli torek svojo običajno tedensko sejo pod predsedstvom župana dr. Gallarottija.

Župan je najprej poročal o obiskih, ki jih je imel tudi v preteklem tednu po raznih goriških zavodih in ustanovah ter je predložil odboru probleme, s katerimi se je ob priliki teh obiskov seznanil. Sporočil je nadalje, da je prejel vabilo župana iz Beljaka, dr. Timmererja, ki ga je povabil k otvoritvi nove ceste «Villacher Alpenstrasse», ki zanima tudi našo deželo. Uradna otvoritev bo v soboto 17. t.m. ter se je bo udeležil tudi avstrijski predsednik republike dr. Jonas.

V upravnem delu seje so odborniki med drugim odobrili ureditev trga v Štandrežu za cerkvijo pred novo župnijsko dvorano ter nekatera dela okrog cerkve. Nadaljevali bodo tudi z asfaltiranjem pločnikov v ulicah Alfieri, Ariosto, Donizzetti, Trento, Mattioli, Ciconi, Luzzatto in Duse.

Pregledali in odobrili so tudi razne izdatke za upravne stroške ter stroške za maj v občinski sirotišnici «O. Lenassi» ki znašajo 1.147.000 lir.

Ker smo že pri občinskih zadevah, naj omenimo, da bo imel dosedanji župan dr. Gallarotti danes zvečer poslovilno srečanje s krajevnimi predstavniki tiska. Ob tej priliki bo verjetno prikazal svoje delo pri županovanju in uspehe in težave, na katere je pri tem naletel.

Slikarska razstava v goriški pasaži

V razstavni dvorani Pro loco v goriški pasaži razstavlja do 21. t. m. slikar Attilio Carbone, ki se je rodil pred 25 leti v Neaplju, kjer je tudi doštudiral slikarsko akademijo. Njegova prva razstava je bila leta 1959 ter sodeluje sedaj pri italijanski televiziji in poučuje umetnost na državnih šolah. Pri sedanji razstavi v Gorici prikazuje kakih 12 slik novejše proizvodnje.

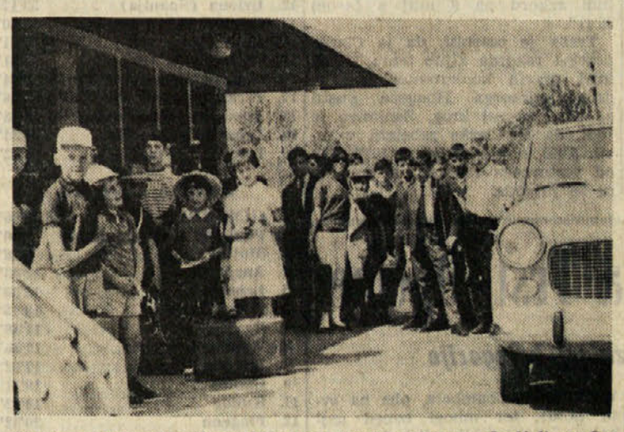

Skupina otrok z Goriškega, ki so se v torek z vlakom odpeljali na Gorenjsko, kjer bodo letovali v Gorjah in v Žirovnici, pošiljajo še zadnji pozdrav staršem z meje v Rožni dolini

V SOBOTO IN NEDELJO PRI DEVETAKIH

P. d. «Kras» priredi plesno zabavo na kateri bodo igrali «Beneški fantje»

S tem hočejo obnoviti tudi v Dolu tradicijo ljudskih prireditev

V zadnjih letih so prišle že nekako v navado zabavne prireditve s plesom, ki jih v poletnih mesecih priredijo prosvetna društva po naših vaseh na Goriškem. Tudi letos smo imeli že vrsto takih prireditev, ki so jih pripravili prosvetno društvo «Briški grič» v Steverjanu, «Vrba» iz Sovodenj, «Skala» iz Gabrij in pred komaj tednom dni tudi prosvetno društvo «O. Župančič» iz Štandreža. Z izjemo Štandreža, kjer je bil samo ples, so priredili drugod tudi kratek kulturni program.

Da bi ne bili manj kakor so druga prosvetna društva, so se sedaj odločili tudi člani prosvetnega društva «Kras» iz Dola-Poljane za tako prireditev in fantje, ki so znani in upoštevani pevci, so se ta teden lotili z vso vnemo priprave za prireditev, ki jo imajo na sporedu za soboto 17. in v nedeljo 18. julija. Za veselični prostor so si izbrali Devetake, in sicer nedaleč od križišča, na levi strani ceste ki pelje proti Doberdobu. Izravnali so teren ter pripravljajo plesni oder, prostor za bufet in vse drugo, kar spada zraven k spodobni prireditvi te vrste.

Prosvetarji iz Dola-Poljan so po vojni samo enkrat pripravili tako prireditev, in sicer leta 1948. Sedaj pa hočejo obnoviti staro navado izpred časov fašizma, ko so bile take prireditve tudi pri njih bolj pogoste.

Dol je v pravem pomenu besede «dolga vas» saj se njegovi zaselki vrstijo ob državni cesti proti Trstu v dolžini 4 km. Takoj po prvi svetovni vojni je v teh zaselkih delovalo «Godbeno društvo Danica», katerega ansambel je štel 14 članov. To društvo je več let zaporedoma prirejalo kulturno-zabavne prireditve s plesom, dokler tega delovanja, kot drugod po slovenski zemlji, ni prekinil fašizem, ki je hotel ubiti narodni čut naših ljudi in napraviti iz njih janičarje.

Po drugi svetovni vojni, v kateri smo doživeli zlom fašizma, so tudi v Dolu in Poljanah obnovili moški pevski zbor, ki že vrsto let prav dobro deluje. Zato so člani sklenili, da bodo tudi glede zabavnih prireditev obnovili tradicijo prejšnjega godbenega društva.

Za to priliko so povabili godbeni ansambel «Beneški fantje», ki je prav dobro znan zlasti vsem poslušalcem slovenskega radia iz Ljubljane in Kopra, kjer večkrat sodelujejo pri veselem programu. Ti bodo s svojo narodno pesmijo in veselimi poskočnicami zabavali ne samo kraške domačine, ampak tudi rojake z vsega Goriškega, ki bodo prav gotovo prišli v velikem številu na to prireditev Dolanov.

V soboto je na sporedu ples, ki bo trajal od 20. do ene po polnoči. Še pred plesom pa bo tekmovanje v briškoli. V nedeljo bodo Beneški fantje zabavali občinstvo z veselimi poskočnicami že od 19. ure in plesalci se bodo lahko zavrteli do ene ure po polnoči. Poskrbljeno bo seveda za dober prigrizek in pristno domačo kapljico, da ne bo nihče niti lačen niti žejen.

Nevarna hiša v Ul. Formica

Včeraj opoldne je občinski tehnični urad zaprosil goriške gasilce naj pridejo na pomoč v Ul. Formica, kjer je hiša št. 42 že dalj časa prazna in predstavlja nevarnost za sosede. Gasilci so podprli nevarno streho vsega kakih 50 kv. metrov, ki je grozila, da se sesuje na sosednjo hišo in tako odstranili neposredno nevarnost.

Vpisovanje v I. razred srednje šole v Gorici

Vodstvo slovenske srednje šole v Ul. Randaccio v Gorici obvešča vse prizadete da traja vpisovanje otrok v prvi razred te šole do vključno 25. julija. Vsekakor pa staršem priporočamo, naj ne čakajo zadnjega dne in naj svoje otroke vpišejo že prej.

Služba za otroško vrtnarico

Pri pokrajinskem zavodu za najdenčke v Gorici bo 9. avgusta prosto mesto otroške vrtnarice, ki je na razpolago do rednega natečaja za to mesto. Pogoji so: dovršena nižja srednja šola ali diploma otroške vrtnarice. Prizadete dobijo podrobnejše informacije v personalnem uradu pokrajinske uprave. Prošnje je treba vložiti do opoldne 31. julija.

Z vrečo je padel po stopnicah

Prejšnji večer okrog 23.30 so pripeljali v goriško civilno bolnišnico 53-letnega Giuseppa Lovišča iz Mariana, Ul. Garibaldi 19. Zdravniki so mu ugotovili zlom leve roke v zapestju ter so ga pridržali za 10 dni na zdravljenju. Lovišček je povedal, da se je ponesrečil okrog 18. ure doma, ko je prenašal vrečo pšenice, pa mu je spodrsnilo na stopnicah, da je padel s tovorom na rami.

Kino

VERDI. 17.30: «La pattuglia delle giubbe rosse». J. Craig in R. Moreno. Črno-beli film.

CORSO. Zaprto.

MODERNISSIMO. 16.00: «Le ore nude». R. Podestà in F. Le Roi. Italijanski črno-beli film, mladini izpod 18. let prepovedan.

VITTORIA. 17.15: «Zorikan lo sterminatore». D. Vadis, E. Bianchi, Koder, Kinemaskope v barvah.

CENTRALE. 17.30: «Il pianeta proibito». W. Pidgeon in Anne Francis. Ameriški cinemaskope v tehnikolorju. Zadnja predstava ob 21.30.

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna S. GIUSTO, Korzo Italia 244, tel. 35-38.

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo dnevno temperaturo 30,5 stopinje ob 16. uri in najnižjo 15,6 stopinje ob 3,50. Povprečna dnevna vlaga je dosegla 65 odstotkov.

VESTI IZ ŠTEVERJANA

Novi župan je prevzel te dni občinske posle

Prijavite na županstvu škodo po neurju

Te dni je prevzel na županstvu v Steverjanu svoje posle novi župan Stanislav Klanjšček z Valerišča, ki je po poklicu kmetovalec. Tajnik mu je ob tej priliki predstavil občinske uslužbence. Župan je vsem priporočal sodelovanje pri občinski upravi, da bo delo potekalo v redu in brez zastoja.

Na županstvu se je doslej oglasilo le malo kmetovalcev, da bi prijavili škodo, ki so jo utrpeli na svojem polju pri neurju prejšnjega tedna. Zato priporoča občinska uprava, naj se čimprej zglasijo vsi prizadeti in prijavijo škodo, da bodo prijave lahko brez odlašanja predložili na merodajnem mestu za dosego kakega prispevka ali podpore, saj so bila tudi nekatera področja naše občine precej prizadeta in se bo zlasti na sadju, pa tudi na trtah to močno poznalo.

Mesar se je pri delu porezal na roki

Danes zjutraj ob 9.30 so pripeljali v goriško civilno bolnišnico 39-letnega Giacoma Nicolo iz Villess, ki je zaposlen kot mesar v mesnem podjetju Morgante v Romansu. Zdravniki so mu ugotovili rano na levem zapestju, kjer si je prerezal tudi kito. Pridržali so ga za 20 dni na zdravljenju. Nicola je povedal, da se je uro prej ponesrečil na delu v podjetju, ko je rezal meso, pa mu je nož spodrsnil na roko in se je ranil.

PRISPEVAJTE ZA DIJAŠKO MATICO!

Goriški Slovenci se klanjamo spominu svojega velikega rojaka, antifašističnega borca, neutrudnega prosvetnega delavca in ljubitelja planin

prof. ZORKA JELINČIČA

ki je umrl po dolgi in mučni bolezni v Trstu. Pogreb bo danes v Gorici *točno ob 16.30 uri* izpred glavnega mestnega pokopališča ob Tržaški cesti, kamor bodo pokojnika pripeljali iz Trsta.

ODSEK BIVŠIH PARTIZANOV ZA GORIŠKO
PODPORNO DRUŠTVO ZA GORIŠKO
SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO V GORICI

V Gorici, 15. julija 1964.

šport šport šport šport šport šport

Zaključena najdaljša kolesarska dirka letošnje sezone

Presenetljiva a zaslužena zmaga Gimondija v zadnji etapi in v končnem vrstnem redu

Anquetil dobil vrednega naslednika - Najhujši poraz v Poulidorjevi karieri - Tudi drugi Italijani na vidnih mestih

PARIZ, 14. — Felice Gimondi je zmagal v 52. kolesarski dirki po Franciji «Tour de France». Svojo premoč je potrdil tudi v zadnji etapi Versailles - Pariz na kronometer, v kateri je vnovič premagal Raymonda Poulidorja, svojega najresnejšega tekmeca. Francoskim navijačem, ki so do zadnjega upa-

Premagani Poulidor

li v nenaden exploit Francoza, je bilo kaj kmalu jasno, da se bo tudi zadnja etapa spremenila zanj v katastrofalen poraz. Gimondi je že v prvih kilometrih ostro potegnil in zbral majhno prednost, katero je nato stalno višal. Po 10 km je že imel 10" prednosti nad Poulidorjem in Motto. Poulidor je bil v tem delu v škripcih in je še bolj zaostajal: na pol poti je bil šele peti. Prehitela sta ga tudi Boucquet, ki je imel drugi najboljši čas za Gimondijem in Anglade. V zadnjem delu pa se je nekoliko popravil in prišel do tretjega mesta, kar pa je bilo seveda premalo.

V Parizu se je nabralo ogromno število gledalcev, predvsem Italijanov, ki so prišli množično slavit triumf mladega Gimondija. Njihovo slavje pa je še povečal potek današnje etape, saj so Italijani zasedli poleg prvih dveh mest z Gimondijem in Motto, še sedmo, z Ronchinijem, od 21. do 25. pa so se uvrstili sami Italijani, in sicer po vrsti Colombo, Fornoni, Pambianco, Fezzardi in Fontona. Kolesarje so gledalci sprejeli s hrupom, ki ga lahko primerjamo samo s tistim, katerega smo vajeni na nogometnih igriščih. Francoski navijači pa so bili posebno kritični do Poulidorja, kateremu so neusmiljeno žvižgali.

Felice Gimondi je danes slavil najlepši uspeh svoje kolesarske kariere. Sploh bi lahko rekli, da mu prija francosko ozračje, saj je svoj prejšnji največji uspeh, še kot amater, dosegel z zmago na lanskem Tour dell'avenir. Po tem kar je pokazal letos, mu obetajo še veliko bodočnost. Najznačilnejše je dejstvo, da se je Gimondi znašel prav v vseh etapah: bodisi gorskih, kakor hitrostnih in v vožnjah na kronometer. V tem smislu je močnejši kot sam Anquetil, ki se sicer tudi dobro brani na vseh področjih, a ni zmožen ostrejših napadov. Med navijači novega italijanskega asa pa se vsiljuje še sum: kaj bi se zgodilo, ko bi Adorni ne odstopil: bi Gimondi lahko tekel tudi za lestvico, ali bi moral prepustiti prosto pot Adorniju?

Raymond Poulidor je z letošnjim porazom verjetno zamudil zadnjo priložnost, da vpiše svoje ime v zlato knjigo zmagovalcev. Potek letošnjega Toura je res pokazal, da je bil Gimondi premočen zanj, ne smemo pa pozabiti, da se je Francoz boril do zadnjega in da se ni nikoli vdal. V težki etapi, ki je imela cilj na Mont Vantouxu, se je izkazal kot izreden in sposoben kolesar, ki je imel le to smolo, da je imel opravka v svoji karieri z «nepremagljivim» Anquetilom prej, in z mladim, a zelo sposobnim Gimondijem prav tisto leto, ko je Anquetil umaknil svojo kandidaturo.

Tretje mesto je dosegel drugi Italijan Gianni Motta. Njegove sposobnosti so bile vsem že prej znane, zato njegov dober plasma ni vzbudil posebnega občudovanja; poleg tega pa mu pripisujejo nekaj taktičnih napak, ki so oškodovale rojaka Gimondija. Predvsem pa se Motti ni posrečilo zmagati niti v eni etapi, kar ga je precej razžalostilo. Na poti v Briançon je že kazalo, da se mu bo ta želja izpolnila, saj je kazalo, da mu ubegli Španec Galera ne bo delal preglavic, a slednjemu je vseeno uspelo obdržati do cilja majhno prednost in preprečiti Mottove načrte.

Plasma ostalih kolesarjev na prvih desetih mestih je precej normalen. Anglade je že veteran tega tekmovanja in njegove izkušnje so večkrat več vredne, kot pa moč mlajših nasprotnikov. Perez-Frances in De Rosso sta vozila zelo regularno in nista nikoli izgubila stika s prvimi, Janssenu pa so precej pripomogli odbitki, ki so jih uživali zmagovalci in drugoplasirani posameznih etap.

Poleg tega je vreden omembe še en kolesar, ki se sicer ni uvrstil med prvimi, a je vseeno še enkrat dokazal, da spada v ožjo skupinico asov: Van Looy, ki se še ne vda starosti in lahko sam razgiba še tako mrtvo etapo.

VRSTNI RED ZADNJE ETAPE VERSAILLES - PARIZ NA KRONOMETER KM 37.800

1.	GIMONDI (Italija)	50'57"
	(z odbitkom 50'37")	
2.	Motta (Italija)	51'27"
	(z odbitkom 51'17")	
3.	Poulidor (Francija)	52'05"
4.	Boucquet (Belgija)	52'16"
5.	Anglade (Francija)	52'41"
6.	Brands (Belgija)	52'51"
7.	Ronchini (Italija)	52'55"
8.	Otano (Španija)	53'00"
9.	Gabica (Španija)	53'02"
10.	Pingeon (Francija)	53'13"
11.	De Rosso (Italija)	53'16"
12.	Uriona (Španija)	53'17"
13.	Desmet G.I. (Belgija)	53'20"
14.	Duez (Francija)	53'21"
15.	Etchevarria (Španija)	53'21"
16.	Nijdam (Nizozemska)	53'24"
17.	Perez-Frances (Španija)	53'26"
18.	Janssen (Nizozemska)	53'28"
19.	Lebaube (Francija)	53'34"
20.	Lefevbre (Francija)	53'42"

KONČNA LESTVICA

1.	GIMONDI	116.42'06"
2.	Poulidor z zaostankom	2'40"
3.	Motta	9'18"
4.	Anglade	12'43"
5.	Lebaube	12'56"
6.	Perez-Frances	13'15"
7.	De Rosso	14'48"
8.	Brands	17'36"
9.	Janssen	17'52"
10.	Gabica	19'11"
11.	Kunde	19'22"
12.	Pingeon	20'32"
13.	Uriona	24'34"
14.	Duez	25'07"
15.	Fontona	25'31"
16.	G. Desmet I.	28'04"
17.	Zimmerman	29'35"
18.	Foucher	29'53"
19.	Pambianco	32'48"
20.	Rostollan	34'51"

Zmagovalec Gimondi

ITALIJANSKO PRVENSTVO V HOKEJU

Zmaga Triestine, poraz Ferroviaria

Kljub porazu, je Candy obdržal vodilno mesto, Ferroviario pa je še vedno drugi

Z REKORDNIM ŠTEVILOM PRIJAVLJENIH

Osmo kolo je po vzgledu prejšnjega prineslo nova presenečenja, ki so tokrat zelo koristno vplivala na lestvico. Poraza Candyja in Ferroviaria sta namreč dala možnost Triestini, Novari in Amatoriju, da se približajo vodečim ekipam in zagotovijo še zanimivejši potek letošnjega prvenstva.

Poraz Candyja sicer ni presenetil večine navijačev tega moštva. Bilo je pričakovati, da bo Triestina skušala izkoristiti zadnjo priliko, da se ponovno vrne v družbo prvih. Tudi potek igre je pokazal, koliko važnosti je tržaško moštvo polagalo v tekmo. Nasprotnike je takoj stisnilo v obrambo in jih z neverjetnim tempom popolnoma zmedlo. V teh trenutkih pa je tudi Candy dokazal, da je vreden slovesa, ki ga obdaja. Obramba se je krčevito a korenito branila in gledalci so morali čakati 20 minut, da je padel prvi gol, s katerim se je končal prvi polčas. V drugem delu so gostje zaigrali bolj sproščeno in večkrat posegli v napad, a njihove akcije so se vedno razblinile pred tržaškimi vrati, še posebno zaradi izrednih posegov vratarja. Nasprotno pa je imel tedaj tržaški napad lažji posel in je večkrat prisilil k predaji nasprotnega vratarja. Med tržačani se je tokrat posebno izkazal Pockaj, ki je zaigral prvič pred svojim občinstvom. Igralec je namreč komaj dokončal vojaški rok. Pokazal je, da je že v najboljši formi in da bo moštvu lahko že takoj koristil.

V prid Triestine je bil tudi rezultat tekme v Valdagnu, kjer je Marzotto premagal Ferroviaria. Vseeno pa ta rezultat ni pomiril Tržačane, ker mora Ferroviario v soboto v Monzo, in zadnji nastop moštva ne obeta ničesar dobrega. Sicer kaže, da je Marzottu precej pomagal sodnik, ki je sodil zelo pristransko, na drugi strani pa je treba poudariti, da je Marzotto zaigral svojo najlepšo dosedanjo tekmo. Tudi Ferroviario s tem ni odrezan od ostalih, lahko pa bo obdržal upanje na dober plasma le če bo v soboto ostal neporažen v Monzi.

Poraz vodečih moštev pa je koristil tudi Novari in Amatoriju. Prva je v Follonichi odpravila domače moštvo, ki zaradi močno okrnjene postave ni znalo ponoviti sobotnega nastopa. (Zmaga nad Triestino!) Amatori pa je imel precej dela z Lodijem, ki se je do zadnjega upiral domačinom. Ti so le v zadnji minuti spravili na varno obe točki.

Po tem kolu imamo na vrhu kar pet moštev, ki se še lahko potegujejo za najvišjo lovoriko. Prvenstvo tako še nima favorita, saj znaša razlika med prvim in petim v lestvici le tri točke.

Na dnu pa je mogoče že vse odločeno. Rapid je v Bassanu odtrgal domačemu moštvu točko in obdržal nad tem dve točki prednosti v lestvici. Če pomislimo s kakšno težavo pridejo ta moštva do točk razumemo, da je položaj Bassana zelo kritičen, še slabši pa za Follonico, ki mu sledi s točko manj.

Triestina — Candy	5:1
Marzotto — Ferroviario	6:3
Amatori — Lodi	5:3
Follonico — Novara	2:6
Bassano — Rapid	3:3

Candy	8	6	1	1	39	15	13
Ferroviario	8	5	2	1	43	30	12
Triestina	8	5	1	2	28	16	11
Novara	8	5	0	3	33	30	10
Amatori	8	4	2	2	26	26	10
Marzotto	8	3	1	4	25	22	7
Lodi	8	3	1	4	25	29	7
Rapid	8	2	1	5	26	35	5
Bassano	8	1	1	6	20	35	3
Follonico	8	1	0	7	17	44	2

U. K.

MEDNARODNI POKAL «INTER-CUPA»

Železničar že v finalu?

Nepričakovan poraz mladega moštva Rijeke na domačem igrišču

Četrto kolo mednarodnega tekmovanja za pokal Inter-kup ni prinesel nič dobrega jugoslovanskim moštvom, ki igrajo v drugi skupini. Edino Železničar je prišel do zmage in še nadalje vodi v svoji podgrupi, tako da je še kar precej možnosti, da se bo plasiral v finale. V nedeljo je namreč odpravil Banika, ki je bil njegov najresnejši tekmec. Edini, ki se torej še lahko upira Jugoslovanom, je Leipzig, ki je premagal Gvardio in jim sledi z eno točko manj.

Popolnoma pa je odpovedala Rijeka, ki je prejela v goste vzhodnonemško ekipo Motor Jena in doživela pravi polom. S to zmago so gostje potrdili svojo premoč v podgrupi in vodijo s tremi točkami prednosti nad Tatranom in Rijeko.

V drugi grupi tekmuje Radnički, ki pa je v nedeljo doživel poraz. V Rostocku ga je namreč premagal domači Empor z 2:0. Obe moštvi sta sedaj na drugem mestu. Vodi Zaglebje, ki ima dve točki prednosti. Že v nedeljo bo to moštvo nastopilo na terenu Radničkega, zato bo verjetno tedaj padla odločitev.

Tudi četrti reprezentant jugoslovanskega nogometa, Zagreb, je doživel poraz, in to na domačem igrišču v tekmi z Chemie iz Leipziga. Slednji je tako praktično že finalist.

1. podskupina:

Rijeka — Motor Jena						0:3
Szomjerki — Tatran						0:1
1. Motor	4	3	0	1	8:4	6
2. Tatran	3	1	1	1	1:1	3
3. Rijeka	4	1	1	2	2:6	3
4. Szomjerki	3	1	0	2	3:3	2

2. podskupina:

Zaglebje — VSS Košice						3:0
Empor — Radnički						2:0
1. Zaglebje	4	3	0	1	13:7	6
2. Empor	4	2	0	2	7:4	4
3. Radnički	4	2	0	2	11:10	4
4. VSS Košice	4	1	0	3	6:16	2

3. podskupina:

Leipzig — Gvardia						2:1
Železničar — Banik						3:1
1. Železničar	4	2	2	0	6:3	6
Leipzig	4	2	1	1	8:5	5
3. Banik	4	1	1	2	8:9	3
4. Gvardia	4	1	0	3	6:11	2

4. podskupina:

Pogon — Slovnaft						2:3
Zagreb — Chemie						1:2
1. Chemie	4	3	1	0	7:3	7
2. Slovnaft	4	2	0	2	9:7	4
3. Zagreb	4	1	1	2	6:8	3
4. Pogon	4	1	0	3	6:10	2

Dva svetovna rekorda avstralca Clarka

OSLO, 14. — Avstralec Ron Clarke je danes izboljšal svetovni rekord v teku na 10.000 m s časom 27'39"4. Prejšnji rekord, ki ga je dosegel sam Clarke, je bil 28'14", to je precej višji od današnjega. V istem teku je Clarke izboljšal tudi rekord na 6 milj s časom 26'47".

Treba je omeniti, da je Clarke dosegel rekorda kljub temu, da ni imel pravih konkurentov, saj je drugoplasiranega Hougena pustil za sabo za cel krog. Zanimivo je tudi, da je Clarke zabeležil v prvih 5.000 m čas, ki je za 19"2 višji od svetovnega rekorda, ki mu tudi že pripada.

V NEDELJO NA BOLJUNŠKEM IGRIŠČU

Sovodnje premagalo Breg s 4:0 (3:0)

V nedeljo 11. t.m. so v Boljuncu odigrali tekmo Sovodnje - Breg. Moštvi sta nastopili s postavama:

Sovodnje: Ferfolja S., Ferfolja B., Ferfolja A., Marinič E., Devetak M., Petejan K., Petejan J., Petejan B., Kerševan Ž., Černe J., Marega D., Cotič I., Kozmin B. in Pelicon R.

Breg: Komar E., Pregarc, Žerjal, Krasna, Zocchi, Kuret, Bevk, Rodela, Petaros I., Petaros V. in Valentič.

Takoj ob začetku so Sovodenjci začeli napadati. Izkoristili so nepovezanost igralcev Brega in že po nekaj minutah je Černe zabil prvi gol. Pritisk na vrata Brega se je nadaljeval in zahvaliti se je treba le spretnosti vratarja Komarja, da je rezultat ostal v mejah znosnosti. Srednji napadalec Ferfolja B. je v 30. in 40. min. dosegel še dva gola. Tako, da se je prvi polčas zaključil z rezultatom 3:0 v korist Sovodenj.

V drugem polčasu sta obe moštvi zamenjali nekatere igralce in igra se je nadaljevala bolj uravnovešeno. Igralci Brega so si prizadevali, da bi prišli do uspeha in vsaj zmanjšali razliko v golih. Vsaj dve možnosti pa so si zaradi živčnosti zapravili. To pa ne velja za nasprotno stran, ki je po zaslugi Branka Ferfolje razliko še povečala. Tako se je tekma končala s 4:0 za Sovodnje.

Ubrana igra Sovodenjcev je vsem prisotnim ugajala. To pa se lahko doseže le z dolgotrajnim urjenjem. To naj bo igralcem Brega za vzgled in spodbudo, saj kot posamezniki ne zaostajajo za njimi.

M. KURET

Pari pokala prvakov v hokeju na ledu

Nastopilo bo trinajst držav

Predstavniki petnajstih držav so se pred dnevi sporazumeli na Dunaju glede ustanovitve pokala evropskih prvakov v hokeju na ledu. Formula tekmovanja je precej zapletena. V prvem kolu je določenih pet parov, tri moštva pa so brez tekem uvrščena v četrtfinale. Vsak par bo moral odigrati štiri tekme, po dve zaporedoma na igrišču vsakega moštva. Po žrebu so se kvalificirali v četrtfinale brez borbe nemški prvak Fuessen, češki ZKL Brno in finski Pori. Pari prvega kola pa so:

Gornik (Poljska) — Jesenice (Jugoslavija)
HC Chamonix (Francija) — Cortina Rex (Italija)
Ujpest Dosza (Madžarska) — Sofija (Bolgarska)
KAC (Avstrija) — SC Bern (Švica)
*** (Norveška) — *** (Danska) (prvaka sta še neznana).

Letošnjemu tekmovanju so se morale odpovedati Romunija, SZ in Švedska, katerih prvaki so že vezani na druge pogodbe, vabilo pa sta odklonili tudi Belgija in Nizozemska v znak protesta, ker pravilnik izključuje uporabo več kot dveh tujih igralcev.

Vse tekme prvega kola morajo biti odigrane med 21. avgustom in 31. januarjem 1966. Cortina in Chamonix sta se že sporazumela za datume: v Italiji 21. in 22. avgusta, v Franciji pa 4. in 5. septembra.

Zmagovalec tega dvoboja se bo pomeril v četrtfinalu z nemškim prvakom Fuessen.

BERLIN, 14. — Vzhodni Nemec Juergen May je izboljšal evropski rekord na 1.500 m s časom 3'36"4. Prejšnji rekord 3'37"8 je pripadal Francozu Jazyju, svetovni rekord 3'35"6 pa pripada avstralcu Eliottu, ki ga je dosegel na rimski olimpiadi leta 1960.

V nedeljo tradicionalna dirka Trst-Občine

Osem držav je prijavilo 250 tekmovalcev za tri kategorije

250 tekmovalcev, razdeljenih v tri kategorije: Turizem, Grand Turizem in Dirke, bo nastopilo v nedeljo v tradicionalni avtomobilski dirki v vzponu Trst - Občine, najvažnejši tovrstni prireditvi v Italiji in edini, katere rekord presega mejo 130 km/h. Da je ta prireditev znana tudi v inozemstvu priča dejstvo, da so prijavljeni dirkači iz osmih držav. Med temi so znana imena, kot npr. zmagovalec lanskega tekmovanja za veliko nagrado loterije v Monzi, Maner Lualdi, dvakratni zmagovalec prejšnjih tekmovanj na tržaški progi, Amerikanec J. Williams, ki bo dirkal na najnovejšem avtomobilu znamke «Brabham», Angleža F. Williams in Chambers, oba na avtu Lotus, ter mnogi izmed najboljših italijanskih dirkačev formule 3.

Poleg tradicionalne zlate kolajne, ki jo predsednik republike vsako leto pokloni zmagovalcu, bodo letos oddali tudi posebni pokal v spomin nekdanjega dirkača Poilucija.

ODTUINTAM

MILAN, 13. — V prvih popoldanskih urah je prišlo do sporazuma med predstavniki Juventusa in predsednikom Napolija Fiorejem glede nakupa Sivorija. Ta je za vsoto, približno 100 milijonov lir prešel k Napoliju. To je že drugi važen nakup tega kluba, ki je pred tednom dni pridobil Altafinija.

Fiorentina si je pridobila igralca Rome De Sistija, čeprav po zelo visoki ceni: v zameno je morala odstopiti Benaglio in dodati še nad 150 milijonov. Točna vsota še ni znana.

MOSKVA, 14. — Sovjetski dvigalec uteži srednje kategorije Kozlov je izboljšal svetovni rekord v pretegu: dvignil je 149 kg, to je 1 kg več kot je bil prejšnji rekord, ki je pripadal istemu atletu.

ZERMATT (Švica), 14. — Yvette Vaucher je prva ženska, ki se je povzpela na vrh Matterhorna, visokega 4477 m po severni steni, ki je terjala že nekaj življenj, in katero sta lani brezuspešno poskusili dve Poljakinji. Z njo sta bila mož Michel, eden najbolj znanih švicarskih hribolazcev, in en vodič.

PRVI

HERBERT D. KASTLE

Rekla je: «Seveda. Kako neumno je od mene, ker sem si mislila, da boš tu sedel in kramljal in nadaljeval s stvarmi, kjer si jih pustil.»

Prikimal je. A ravno tega si je želel — kramljati in nadaljevati s stvarmi, kjer jih je bil pustil. A tega od njega niso pričakovali, tega mu ne bi dovolili, kajti čutili so, da se je preveč spremenil.

Peljala ga je po stopnicah mimo Ralphijeve sobe in sobice za goste v njuno spalnico Tudi ta se je spremenila. Bila je prepleskana in v njej je bilo novo pohištvo. Opazil je enaki postelji, ki ju je ločila okrasna mizica z okrasno svetilko in ta pregrada se mu je zdela zlohotnejša kot šestmetrska betonska ograja z bodečo žico okrog njegove poskusne postaje.

«Katera je moja?» je vprašal in se skušal nasmehniti.

Tudi ona se je skušala nasmehniti. «Tista pri oknu. Vedno si imel rad svež zrak, sonce in jutra. Vedno si govoril, da ti to pomaga pravočasno vstati, kadar si na bazi zunaj mesta. Vedno si pravil, da te to spominja — namreč da vidiš modro nebo — da boš poletel proti njemu in da se boš z njega spet vrnil na to posteljo.»

«Ne na to posteljo,» je zamrmral in že mu je bilo tega malce žal.

«Ne, ne na to posteljo,» je urno pripomnila. «Tvoj sindikat nama je daroval opravo za spalnico in res nisem vedela —» Vsa bleda je zamahnila z roko.

Bil je trdno prepričan, da je dobro vedela in da je postelji in pregrado med njima sama izbrala, čeprav morda podzavestno. Stopil je k postelji ob oknu, slekel modri letalski jopič, si jel slačiti srajco, a takrat se je spomnil, da nekatere brazgotine še niso izginile. Počakal je, da je odšla iz sobe.

Rekla je: «No, torej, odpočij si, dragec,» in odšla.

Slekel si je srajco in se pogledal v zrcalu na nasprotni strani; in nato je slekel še majico. Brazgotine po telesu so bile komaj vidne, dolge brazgotine, od katerih je ena prerezala prsi, druga počez presekala trebuh in izginila pod hlačami. Zdravili so jih pravilno in bodo kmalu izginile. A ona jih ni nikoli videla.

Morda jih tudi nikoli ne bo. Morda jih bodo pižame in halje in temne sobe prikrile, dokler ne bodo povsem izginile.

Bil je utrujen od razmišljanja. Ulegel se je in zapri oči. Pustil je, da ga je preplavila zagrenjenost, nesrečnost, osamelost, kakršne ni bil še nikoli občutil.

A čez čas, ko ga je že skoraj premagal spanec, je v njegove možgane pričel prodirati občutek pomiritve. Navsezadnje je še vedno Henry Devers, isti mož, ki je pred enajstimi meseci zapustil dom, poln ljubezni do družine in prijateljev, ki je bila navkljub vsemu močnejša kot kdajkoli. Kakor hitro jim bo to dal vedeti, bo odtujitve konec in Prvi od vseh bo spet stari dobri Hank. Saj je prosil za majhne stvari — povrnitev k staremu spoštovanju, starim prijateljstvom, navadnemu življenju malega človeka namesto vrtinca slave. Gotovo mu tega ne bodo zavrnili.

Zaspal je.

Večerja je bila ob sedmih. Prišla je njegova mati; prišla sta stric Joe in teta Lucille. Z Editho, Ralphijem in njim samim jih je bilo šest in so jedli v jedilnici za veliko mizo.

Preden je postal Prvi, so bili taki večeri kaj hrupni. Njegovi družini razigranosti in klepetavosti že niso oporekali.

Danes te prostodušnosti ni bilo. Pravzaprav ni vedel, kaj je narobe. «Togost» je morda beseda, ki bi označila današnje vzdušje.

Pričeli so s sadjem. Edith in mati sta urno in spretno postregli iz kuhinje, nato sta se usedli k mizi. Pogledal je mater, ko je nesla k ustom prvo žlico mrzlega sadja, in rekel: «Pomladila si se.» To ni bilo nič novega, kajti kaj takega ji je že tolikokrat rekel, a ona se mu je v odgovor vedno nasmehnila. Tokrat pa so jo oblile solze. To ga je pretreslo. Še bolj ga je pretreslo, ker ni nihče dvignil pogleda, da bi kaj rekel, jo potolažil; nihče ni niti malo pokazal, da sedi za mizo ihteča ženska.

Sedel je materi ravno nasproti in segel je čez mizo ter se dotaknil njene levice, ki je mrtvo ležala poleg pribora. Ni je premaknila — od prvega bežnega, nenavadno hladnega objema pri vratih se ga še ni dotaknila — nato jo je čez nekaj sekund umaknila in skrila.

Prinesli so juho Stric Joe je pričel govoriti o svojem poslu. Sredi stavka je pogledal Hanka in ko mu je ta spodbudno prikimal, tako željan tega običajnega vzdušja, mu je glas zamrl. Zazrl se je v krožnik, zamrmral: «Juha se bo shladila,» in pričel jesti. Roka se mu je malce tresla in njegov rdečkasti obraz ni bil tako rdečkast, kakršnega se je Hank spominjal.

Teta Lucille je nekajkrat zajecljala o torkovem vrtnem ženskem klubu in ko je rekel: «Letos pa nisem imel priložnosti, da bi se pozabaval s trato in vrtnicami. Avgust je tu, pa še nisem imel v rokah ne kosilnice ne lopate,» je mati, še vedno ihte, rekla: «Tako me boli glava. Za hip se bom vlegla v sobi za goste.» Ko je šla mimo njega, se je dotaknila njegove rame — njegova čuteča, prekipevajoča mati, ki je imela navado poljubljati potepe pse in tuje otroke, se je le bežno dotaknila njegove rame in pobegnila.

Tako jih je ostalo za mizo le pet. Prinesli so meso, odrezal je košček, ga nesel v usta in vtem je teta Lucille odložila nož in vilice, zamrmrala nekaj svojemu možu na uho. Joe se je odkašljal in rekel, da Lucille postaja vegetarijanka in da se bo menda za hip umaknila v sobo za goste. «K poobedku se bo seveda vrnila,» je rekel s posiljenim smehom.

Hank je pogledal Editho; Edith se je ukvarjala s svojim krožnikom. Hank je pogledal Ralphija; Ralph se je ukvarjal s svojim krožnikom. Hank je pogledal Joa; Joe je žvečil, strmel preko njihovih glav proti kuhinji. Hank je pogledal Lucillo; odhajala je iz dnevne sobe.

Treščil je s pestjo po mizi. Pribor je poskočil, kozarec vode se je prevrnil in razlil. Znova in znova je tolkel po mizi. Vsi so poskočili. On pa je sedel in tolkel po mizi s svojo veliko pestjo — Henry Devers, ki mu kaj takega prej nikoli ne bi prišlo na misel, a ki je bil zdaj sit tega, da so z njim ravnali kot s Prvim, zrli vanj s strahom v očeh, se bali, da bo razbil še kaj drugega kot mizo.

Edith je rekla: «Hank!»

On pa je dejal: «Molči! Poberite se! Pustite me pri miru! Pustite me samega pri jedi! Sit sem vas vseh!»

Tako so pri poobedku ostali samo trije. Ralphie je prvi končal in vstal in rekel: «Hej, obljubil sem —»

«Fantom si obljubil, da boš igral baseball ali nogomet ali rokomet ali kaj drugega; karkoli pač, da se le izmuzneš stran od svojega očeta.»

Ralphie je povesil glavo in zajecljal: «Neee, očka.»

Edith je rekla: «Ostal bo doma, Hank. Ves večer bomo skupaj — pogovarjali se bomo, gledali televizijo, igrali tombolo.»

Hank je vstal: «Oba dobro vesta, da si tega želim Toda vprašanje je, če si tudi vidva tega želita.»

Oba sta v eno sapo odgovorila, da si tega seveda želita. A njune oči — oči njegove žene in sina — niso mogle vzdržati njegovega pogleda in tako —je rekel, da pojde v svojo sobo, ker je navsezadnje utrujen in bo po vsej verjetnosti še dolgo, dolgo zelo utrujen in zato ne smejo dosti računati nanj.

Zaspal je hitro, ne da bi se slekel.

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6, II. TELEFON 93-808 in 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA: GORICA: Ulica Silvio Pellico 1 - II, Telefon 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Telefon 37-338 — NAROČNINA: mesečna 800 lir — Vnaprej: četrtletna 2.250 lir, polletna 4.400 lir, celoletna 7.700 lir — SFRJ: v tednu 30 din, mesečno 600 din — Nedeljska: posamezna 50 din, 2.400 din za leto 1965 — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za SFRJ: ADIT, DZS Ljubljana, Stari trg 3/I., telefon 22-207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 600-14-603-86 — OGLASI: Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno upravni 250, osmrtnice 150 lir — Mali oglasi 40 lir beseda — Oglasi tržaške in goriške pokrajine se naročajo pri upravi — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana». — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst